

महाराष्ट्र विधानपरिषद

तिसरे अधिवेशन, २०१८

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक २६ नोव्हेंबर, २०१८ / अग्रहायण ५, १९४० (शके)

- (१) महसूल, मदत व पुनर्वसन, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), कृषी व फलोत्पादन मंत्री
- (२) परिवहन, खारभूमी विकास मंत्री
- (३) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री
- (४) पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यविकास मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ८६

वसई, पालघर व डहाणू (जि.पालघर) तालुक्यात
समुद्र किनारी धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत

(१) * ४५१२१ श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.बाळाराम पाटील :
सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वसई, पालघर व डहाणू (जि.पालघर) तालुक्यातील समुद्र किनारी
असलेल्या गावांना समुद्राच्या उधाणाचा कायम धोका असल्यामुळे तिथे
धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत स्थानिक नागरिक व लोकप्रतिनिधींनी
शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अर्नाळा किल्ला (ता.वसई, जि.पालघर) येथील धूपप्रतिबंधक
बंधाऱ्याचे काम राज्यस्तरीय योजना-४७११ पूरनियंत्रण प्रकल्प यावरील
भांडवली खर्च अंतर्गत २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यात आले
असून सदर कामाच्या रुपये १ कोटी ५० लाख रकमेच्या अंदाजपत्रकासह
प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून सदरहू धूपप्रतिबंधक बंधाऱ्याच्या

कामासाठी सन २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात रुपये ३२ लाख ६१ हजाराची तरतूद करण्यात आली असतानाही सदरहू कामास सुरुवात करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून समुद्र किनारी धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) पालघर जिल्ह्यातील गावांमध्ये समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याची कामे सन २०१६-१७ व सन २०१७-१८ च्या अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यात आली आहे. सन २०१६-१७ मधील रुपये १८५०.०० लक्ष रकमेची एकूण १० कामे मंजूर करण्यात आली असून सर्व कामांची निविदा प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली आहे. या सर्व कामांना पर्यावरण विभागाची मान्यता (CRZ Clearance) प्राप्त करण्याकरीता महाराष्ट्र सागरी किनारा व्यवस्थापन प्राधिकरण (MCZMA) यांचेकडे प्रस्ताव सादर करण्यात आले असता त्यांनी शिफारस केल्याप्रमाणे सदर प्रस्ताव SEIAA (State Environmental Impact Assessment Authority) यांचेकडे पाठविण्यात आले आहेत. SEIAA यांचेकडून परवानगी प्राप्त होताच निधी उपलब्धतेनुसार कामे हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येतील.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अलिबाग व उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील
धूपप्रतिबंधक बंधान्याचे काम करण्याबाबत**

(२) * ४५०४८ श्री.जयंत पाटील, श्री.बाळाराम पाटील : दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ६ मधील प्रश्न क्रमांक ३८६७७ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे नवेदर-नवगाव (ता.अलिबाग, जि.रायगड) येथील धूपप्रतिबंधक बंधारा बांधण्याच्या कामास शासनाने क्र. प्लॅन-२०१६/सी.आर.५६८/नि.३, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१६ अन्वये रुपये ३ कोटींची प्रशासकीय मान्यता देवून सन २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात रुपये ६५ लाख २२ हजार इतक्या रकमेची तरतूद केलेली असतानाही सदर समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधान्याचे काम हाती घेण्यात आले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मौजे नागांव पिरवाडी (ता.उरण, जि.रायगड) येथील धूपप्रतिबंधक बंधान्याचे काम राज्यस्तरीय योजना ४७११ पूरनियंत्रण प्रकल्प यावरील भांडवली खर्च अंतर्गत सन २०१७-१८ च्या अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यात आले असून, सदर कामाच्या रूपये ४ कोटी रकमेच्या अंदाजपत्रकात प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली असून सन २०१७-१८ च्या अर्थसंकल्पात रुपये २० लाख इतकी तरतूद करण्यात आलेली असतानाही सदरहू धूपप्रतिबंधक बंधान्याच्या कामास सुरुवात करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू धूपप्रतिबंधक बंधान्याची कामे केली नसल्याने समुद्राचे पाणी गावात शिरून मच्छी सुकविण्याचे ओटे, समुद्र किनारी असलेली निवारा शेड तसेच गावांचे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर ठिकाणी धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) होय, हे खरे आहे.

(४) नवेगर नवगाव या कामाचा सागरी किनाराक्षेत्र अधिनियम २०११ (CRZ) मंजूरीसाठीचा प्रस्ताव महाराष्ट्र सागरी किनारा व्यवस्थापन प्राधिकरण (MCZMA) यांचेकडे दिनांक २१/०८/२०१८ रोजीच्या बैठकीमध्ये फेरसादर करण्यात आला होता. त्याबाबत प्राधिकरणाने मंजूरीबाबत पर्यावरण आघात मुल्यांकन समिती (SEIAA) या समितीकडे शिफारस केली असून त्यानुषंगाने प्रस्ताव सादर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

तसेच नागांव पिरवाडी, ता.उरण, जि.रायगड येथील धूपप्रतिबंधक बंधाऱ्याच्या कामाचे CRZ मंजूरी मिळणेकामी सल्लागार नेमणूकीची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच या कामाच्या अंदाजपत्रकास तांत्रिक मंजूरी मिळालेली असून निविदा प्रक्रिया लवकरच पूर्ण करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मिरकरवाडा (ता.जि.रत्नागिरी) येथील मत्स्यबंदर
विकास प्रकल्पाचे काम सुरु करण्याबाबत**

(३) * ४४२८४ अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मिरकरवाडा टप्पा-२ (ता.जि.रत्नागिरी) येथे मत्स्यबंदर विकास प्रकल्प कामास शासनाने क्र. मत्स्यवि-२०११/प्र.क्र.२४६/पदुम-१४, दिनांक २४ जुलै, २०१३ अन्वये रुपये ७४ कोटी ६९ लक्ष ६७ हजार अंदाजित किंमतीस प्रशासकीय मान्यता दिली असून सन २०१८-१९ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पात रुपये ३२ कोटी ८७ लाख ३३ हजार इतक्या रकमेची आर्थिक तरतूद करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१८-२०१९ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पात रुपये ३२ कोटी ८७ लाख ३३ हजार इतक्या रकमेची आर्थिक तरतूद करूनही सदरहू प्रकल्पाच्या कामास सुरुवात करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू प्रकल्पाच्या उभारणीचे काम विनाविलंब कार्यान्वित होण्याचेदृष्टीने शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) मिरकरवाडा टप्पा-२ (ता.जि.रत्नागिरी) येथे मत्स्यबंदर विकास प्रकल्प कामास शासन निर्णय दिनांक २४ जुलै, २०१३ अन्वये रुपये ७४ कोटी ६९ लक्ष ६७ हजार अंदाजित किंमतीस प्रशासकीय मान्यता दिली असून सन २०१८-१९ या वर्षाकरीता एकूण रुपये ३७.८० कोटी इतक्या रकमेची तरतूद करण्यात आली आहे.

(२) व (३) सदर प्रकल्पाचे काम अंतिम टप्प्यात आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यात शासकीय कृषी महाविद्यालय
निर्माण करण्याबाबत**

(४) * ४४१८३ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कृषी शिक्षणाला चालना देण्यासाठी सन २०१६ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात ६० विद्यार्थी क्षमतेचे शासकीय कृषी महाविद्यालय यवतमाळ जिल्ह्यात स्थापना करण्याचा निर्णय शासनाने माहे मार्च, २०१७ च्या तिसऱ्या सप्ताहात घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कृषी महाविद्यालयाच्या बांधकामाची प्रगती व सद्यःस्थिती काय आहे, कृषी महाविद्यालयासाठी किती निधी मंजूर करण्यात आला आहे व आतापर्यंत किती खर्च करण्यात आला आहे,

(३) असल्यास, यवतमाळ जिल्ह्यासाठी मंजूर करण्यात आलेले शासकीय कृषी महाविद्यालय रद्द करून ते मूल (जि.चंद्रपुर) येथे स्थलांतरित करण्यात येत असल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आली असून यवतमाळ जिल्ह्यासाठी मंजूर झालेले शासकीय कृषी महाविद्यालय चंद्रपूर जिल्ह्यात स्थलांतरित करण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून यवतमाळ जिल्ह्यामध्ये शासकीय कृषी महाविद्यालय निर्माण करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

मा.मंत्री (वित्त), महाराष्ट्र राज्य यांनी सन २०१७-१८ च्या अर्थसंकल्पीय भाषणात यवतमाळ येथे शासकीय कृषी महाविद्यालय स्थापन करण्याची घोषणा केली होती. सदर प्रस्तावास राज्य मंत्रिमंडळाच्या नागपूर येथील दिनांक १९/०७/२०१८ च्या बैठकीत तत्वतः मान्यता देण्यात आली. तसेच या बैठकीमध्ये झालेल्या निर्णयानुसार, कृषी अभ्यासक्रमामध्ये अद्ययावत कोर्सेस घेण्याबाबत निर्णय घेण्यासाठी कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय दिनांक १३/०८/२०१८ अन्वये मंत्रिमंडळ उपसमिती गठित करण्यात आली. या उपसमितीच्या दिनांक २१/०८/२०१८ रोजी संपन्न झालेल्या बैठकीमध्ये यवतमाळ येथे कृषी महाविद्यालयाऐवजी कृषी क्षेत्रामध्ये तंत्रज्ञानाची गरज लक्षात घेवून शासकीय अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय आणि कृषी अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान महाविद्यालय स्थापन करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या शिफारशी लक्षात घेवून डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला विद्यापीठांतर्गत यवतमाळ येथे शासकीय अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव राज्य मंत्रिमंडळापुढे सादर करण्याचा निर्णय मा.मंत्री (कृषी) यांच्यास्तरावरून प्राप्त झाल्याने यवतमाळ येथे शासकीय अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ११/०९/२०१८ च्या बैठकीत सादर करण्यात आला.

(२) प्रश्नच उद्भवत नाही.

(३) यवतमाळ येथे शासकीय कृषी महाविद्यालय स्थापन करण्याच्या प्रस्तावाप्रमाणेच मूल, जि.चंद्रपूर येथे शासकीय कृषी महाविद्यालय स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला विद्यापीठाकडून शासनास सादर करण्यात आला आहे. त्यामुळे यवतमाळ जिल्ह्यासाठी मंजूर करण्यात आलेले शासकीय कृषी महाविद्यालय रद्द करून ते मूल, जि.चंद्रपूर येथे स्थलांतरीत करण्यात येत असल्याचा परस्पर संबंध नाही. सदरचे दोन्ही प्रस्ताव वेगवेगळे असून दोन्ही प्रस्तावावर कार्यवाही सुरु आहे.

(४) राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ११/०९/२०१८ च्या बैठकीतील निर्णयानुसार यवतमाळ येथे कृषी महाविद्यालयाऐवजी शासकीय अन्नतंत्रज्ञान महाविद्यालय सुरु करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर सुरु आहे.

(५) प्रश्नच उद्भवत नाही.

भिवंडी-कल्याण-शिळ बायपास रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(५) * ४४५२८ श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम

(सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भिवंडी-कल्याण-शिळ मार्गावरील टप्पा क्र. २ कल्याण-बाहय वळण रस्ता व त्यावरील रेल्वे उड्डाण पूल, उल्हास खाडीवर पूल व इतर जोड रस्ते बांधणे इत्यादी कामासाठी भूसंपादन व प्रत्यक्ष खाडी पुलाचे काम करण्यासाठी प्रदीर्घ कालावधी लागणार असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका अखत्यारीतील दुर्गाडी जकात नाका ते शिवाजी चौक ते पत्री पूल ते टाटा पॉईंट या रस्त्याचे चौपदरीकरण व सुधारणा करून रहदारी वळविणेबाबत कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका सर्वसाधारण सभा क्र. १०, दिनांक २० मार्च, २००६ मधील विषय क्र. ०९, ठराव क्र. १७२ नुसार मनपा महासभेने एम.एस.आर.डी.सी.ला ठराव करून ना-हरकत दाखला देण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, एम.एस.आर.डी.सी.ने मागणी केल्यानुसार ना-हरकत दाखला देण्यात येवून बारा वर्षांचा कालावधी होऊनही, भिवंडी-कल्याण-शिळ मार्ग टप्पा क्र. २ च्या कामाला सुरुवात झालेली नसल्याने स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २० ऑगस्ट, २०१८ रोजी मा.मुख्यमंत्री व मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांना निवेदन देऊन भिवंडी-कल्याण-शिळ मार्ग टप्पा क्र. २ चे काम सुरु करण्याबाबत मागणी केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर निवेदनानुसार शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची करणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१), (२), (३) व (४) हे खरे आहे.

महाराष्ट्र शासनाने भिवंडी कल्याण शिळफाटा रस्त्याची सुधारणा करणे या कामास शासन निर्णय क्र. खाक्षेस-२००४/प्र.क्र.३२५/रस्ते-८, मंत्रालय मुंबई-३२, दिनांक २४/०७/२००६ नुसार मान्यता दिली असून, टप्पा-२ च्या कामाची किंमत रुपये १००.९९६ कोटी आहे. या अंतर्गत कल्याण बाह्य वळण रस्ता व त्यावरील रेल्वे उड्डाणपूलासह उल्हास खाडीवरील मोठा पूल, त्यांचे जोड रस्ते व भिवंडी बाह्य वळण रस्त्यांवरील उड्डाण पूल या कामांचा समावेश आहे.

टप्पा-२ प्रकल्पासाठी कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका क्षेत्रातील भूसंपादन कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेने करावयाचे असून, तसेच कोनगाव ग्रामपंचायत क्षेत्रातील भूसंपादन सा.बां.विभागाने करावयाचे आहे व भूसंपादनासाठी लागणारा निधी म.रा.र.वि.म.ने सा.बां.विभागास द्यावयाचा आहे. त्यानुषंगाने महामंडळाने या भूसंपादनासाठीची आतापर्यंत आवश्यक रक्कम सा.बां.विभागाकडे वर्ग केली आहे. कोनगावात प्रत्यक्ष जागेवर केलेली आखणी दोनदा गावकऱ्यांनी काढून टाकली व सदर आखणीस गावकऱ्यांचा विरोध आहे. त्यामुळे कोनगाव ग्रामपंचायत क्षेत्रातील भूसंपादनाबाबत सा.बां. विभागाकडून पुढील कार्यवाही झालेली नाही.

दरम्यान कल्याण शहरातील वाहतूक कोंडीची समस्या सोडविण्यासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत उल्हास खाडीवर मोठ्या पुलाचे काम हाती घेण्यात आले असून, माणकोली मोटागाव उल्हास खाडीवर सहापदरी पुल तसेच भिवंडी कल्याण शिळफाटा रस्त्यावरील बदलापूर जंक्शन पासून कल्याण रिंग रोड दुर्गाडी पुलापर्यंत बांधण्याची कामे हाती घेतली जाणार असल्यामुळे महामंडळाने टप्पा-२ ची कामे रद्द करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास दिनांक ०८/०८/२०१६ रोजी सादर करण्यात आलेला आहे.

भिवंडी कल्याण शिळफाटा रस्त्यावर वाहतूक वर्दळमध्ये वाढ झाल्यामुळे शिळफाटा ते भिवंडी जंक्शन या २१.१०० कि.मी. लांबीमध्ये चारपदरी रस्त्याचे सहापदरीकरण (देसाई खाडीवरील दोन पूल, लोढा जंक्शन येथे उड्डाणपुल, कटई येथे दोन उड्डाणपुल व पत्रीपुलाचे येथे नवीन पुलासह) करण्याच्या प्रस्तावास शासनाने दिनांक २४/११/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिली असून, सद्यःस्थितीत काम प्रगतीपथावर आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर कृषी विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(६) * ४४४६४ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर विभागातील नागपूर, चंद्रपूर, गोंदिया, भंडारा, वर्धा व गडचिरोली या जिल्ह्यात कृषी विभागातील वर्ग-१ ते वर्ग-४ च्या अ, ब, क, ड, गटातील १५०० पदे रिक्त असल्याचे दिनांक २०/९/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

माहे सप्टेंबर, २०१८ अखेर नागपूर विभागात कृषी विभागाच्या अखत्यारितील एकूण ३९१५ मंजूर पदांपैकी २४२४ पदे भरलेली असून १४९१ पदे रिक्त आहेत.

(२) महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-ब (कनिष्ठ) या संवर्गात दिनांक २९/०८/२०१८ रोजी ७९ उमेदवारांना नियुक्ती देण्यात आलेली असून ७९ पैकी २० उमेदवारांना नागपूर विभागात पदस्थापना दिलेली आहे. महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-ब (कनिष्ठ) संवर्गातून महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-ब संवर्गात २६ अधिकाऱ्यांना दिलेल्या पदोन्नतीतील ११ अधिकाऱ्यांना नागपूर विभागात पदस्थापना दिलेली आहे. कृषी पर्यवेक्षक संवर्गातून महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-ब (कनिष्ठ) संवर्गात २६२ अधिकाऱ्यांना पदोन्नती देण्याची कार्यवाही अंतिम टप्प्यात असून पदोन्नतीने प्राधान्याने विदर्भ व मराठवाड्यातील रिक्त पदांवर पदस्थापना देण्यात येणार आहे. तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय दिनांक १६ मे, २०१८ नुसार शेतकऱ्यांचे उत्पन्न दुप्पट करणे या उद्देशाने कृषी सेवा वर्ग-१ ते वर्ग-३ संवर्गातील १०० % पदभरतीस मान्यता देण्यात आलेली असून त्यानुसार महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-अ संवर्गातील १७, महाराष्ट्र कृषी सेवा गट-ब संवर्गातील ८३ व गट-ब (कनिष्ठ) २९९ पदांचे मागणीपत्र महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगास सादर करण्यात आलेले आहे. या पदांकरीता लोकसेवा आयोगाकडून परीक्षा घेण्यात आलेली आहे.

कृषी सहाय्यक संवर्गातील ९०८ उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देण्याची कार्यवाही विभागीय कृषी सहसंचालकस्तरावर सुरु असून त्यामध्ये नागपूर विभागातील २१८ पदांवर नियुक्ती देण्यात येत आहे. कृषी सहाय्यक पदावरून कृषी पर्यवेक्षक पदावर पदोन्नती देण्याबाबतची कार्यवाही विभागीय कृषी सहसंचालकस्तरावर सुरु आहे. कृषी पर्यवेक्षकांची ३०% पदे मर्यादित विभागीय परीक्षेद्वारे भरण्याकरीता नियम अंतिम टप्प्यात आहेत.

वित्त विभाग, शासन निर्णय, दिनांक २५/०५/२०१७ नुसार आकृतिबंध अंतिम मंजूर होईपर्यंत उपरोक्त नमूद तांत्रिक पदे वगळून अन्य पदांकरिता नवीन पदनिर्मिती तसेच पदभरती (वित्त विभाग, शासन निर्णय दिनांक १६ मे, २०१८ नमूद कृषी सेवेतील पदे वगळून) करता येणार नाही यास्तव विभागातील पदांचा आढावा घेवून कृषी विभागाचा सुधारित आकृतिबंधास वित्त विभागाची मान्यता घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे. प्रस्तावित आकृतिबंधाच्या अनुषंगाने कृषी आयुक्तालयातील तसेच अधिनस्त क्षेत्रिय कार्यालयातील पदे निश्चितीनंतर त्या संवर्गाची पदे नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांचे स्तरावर प्रचलित नियमानुसार भरण्याची कार्यवाही करणे शक्य होईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मच्छिमर पोस्ट हार्वेस्टिंग सुविधेंतर्गत जेड्टीची कामे पूर्ण करण्याबाबत

(७) * ४४३६५ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ८ बंद जेड्टीना मच्छिमर पोस्ट हार्वेस्टिंग सुविधेंतर्गत शासनाने मंजूरी देऊन रुपये ९० कोटींचा निधी उपलब्ध करून दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू मंजूरी देण्यात आलेल्या ८ बंद जेड्टीमध्ये विजयदुर्ग (ता.विजयदुर्ग, जि.सिंधुदुर्ग) जेड्टीसाठी रुपये ९.५० कोटी व मेढा (ता.मालवण) जेड्टीसाठी रुपये ८.५० कोटी मंजूर करण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त जेटीची कामे प्रत्यक्षात केव्हा सुरुवात करण्यात येणार असून मंजूर निधीतून कोणकोणती कामे व सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत तसेच जेटीची कामे पूर्ण होण्यास किती कालावधी लागण्याचे अपेक्षित आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) शासनाने नाबार्ड टप्पा २२ अंतर्गत मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणेसाठी ७ बंदर जेटीच्या रुपये ६३.१६ कोटी रकमेच्या कामांना शासन निर्णय, दिनांक २३/०२/२०१७ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे.

(२) होय.

(३) सदर कामांना महाराष्ट्र सागरी नियमन क्षेत्र प्राधिकरणाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त होताच ही कामे सुरु करणेत येतील व ही कामे जुलै, २०१९ पर्यंत पूर्ण होतील.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्ह्यातील जमीन खरेदी-विक्री गैरव्यवहाराबाबत

(८) * ४४३९० श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यात बनावट ओळखपत्रे, आधार कार्ड व मूळ मालकांची बनावट कागदपत्रे तयार करून शेकडो एकर जमिनीच्या खरेदी-विक्रीचा गैरव्यवहार दलाल व शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या संगनमताने झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बोंडगाव नागझरी (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथील प्रमोद कर्णिक व कुटुंबिय यांची वडिलोपार्जित ६८ एकर जमीन दलालांनी बनावट कागदपत्रे, आधार कार्ड बनवून विक्री केल्याचा प्रकार माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी किती गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत, किती गुन्हेगारांना अटक करण्यात आली आहे व किती शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचा या गुन्ह्यात समावेश आहे, सदर गुन्ह्याच्या तपासाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषी दलाल व शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३), (४) व (५) तालुका डहाणू, जि.पालघर येथील तलाठी सजा गंजाड, मौजे गणेशबाग येथील सर्व्हे नंबर २३/८, २३/९ (दस्त क्र. १४४३/२०१७) व मौ.सोमनाथ येथील सर्व्हे नं. ११/२/१, १२/२/१, १२/३/१ (दस्त क्र. १४६६/२०१७) च्या जमिनीच्या दस्ताबाबत जमिनीच्या मालकांनी तक्रार दाखल केल्याने खरेदी करणार श्री.किर्ती शैलेशकुमार जैन व श्री.मुमताज अहमद खान यांचेविरुद्ध भारतीय दंड संहिता मधील कलम ४२०, ४६७, ४६८, ४७१, ४७२, ४७४, ३४ व १२०ब अन्वये गुन्ह्याची नोंद (एफ.आय.आर.क्र. ०१४४/२०१८ व एफ.आय.आर.क्र. ०१४५/२०१८) डहाणू पोलीस ठाणे यांचेकडे दिनांक २४/०९/२०१८ रोजी झाली आहे.

तसेच मौजे बोंडगाव व नागझरी ता.डहाणू, जि.पालघर येथील कर्णिक कुटुंबियांच्या जमिनीच्या खरेदी-विक्रीबाबत जमिनीचे दुय्यम निबंधक, डहाणू यांचे कार्यालयात नोंदणीकृत दस्तासोबत (दस्त क्र. २८९/२०१८, २९०/२०१८ व ४९८/२०१८) जोडलेली मतदान ओळखपत्रे खरी आहेत किंवा नाहीत याबाबत तहसिलदार, पालघर यांचेस्तरावर चौकशी सुरु आहे.

मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील कामांच्या

निविदा प्रक्रियेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(९) * ४५०१५ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील कुलगुरु, कुलसचिव, कार्यकारी अभियंता व इतरांनी मिळून शासन निर्णयाचे उल्लंघन करून नियमबाह्य कामांचे तुकडे पाडून कामाचे वाटप करून हितसंबंधातील लोकांना कामे दिल्याबाबतच्या प्रकरणाची चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी परभणी येथील सामाजिक कार्यकर्ते यांनी जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्याकडे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विद्यार्थिहित व निधी परत जाऊ नये असे कारण दाखवून शासन निर्णयाचे उल्लंघन करून करण्यात आलेल्या गैरव्यवहाराची शासनाने चौकशी करून दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील गैरव्यवहाराबाबत जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्याकडे चौकशी करण्याबाबतची तक्रार प्राप्त झालेली नाही. तथापि, प्रस्तुत प्रकरणी जिल्हाध्यक्ष, भा.ज.पा. परभणी यांनी मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांना सादर केलेले दिनांक १८/०९/२०१८ रोजीचे निवेदन शासनास प्राप्त झाले आहे. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील विद्यापीठ अभियंता यांनी शासन निर्णय डावलून मनमानी पध्दतीने चालु असलेल्या कामासंदर्भात चौकशी समिती नेमून कारवाई करण्याबाबत सादर निवेदनाद्वारे विनंती केली आहे. त्यानुषंगाने प्रस्तुत प्रकरणाची चौकशी करून अहवाल १५ दिवसांच्या आत शासनास सादर करण्याबाबत वित्तीय सल्लागार, महाराष्ट्र कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांना दिनांक १६/१०/२०१८ च्या पत्रान्वये सूचित करण्यात आलेले आहे.

(३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावरील टोल वसूली बंद करण्याबाबत

(१०) * ४४५११ आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावर म्हैसकर इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. या कंपनीने कंत्राटप्रमाणे माहे ऑगस्ट, २००४ पासून रुपये ४३३० कोटी एवढी टोल वसूली करणे अपेक्षित असताना माहे ऑगस्ट, २००४ पासून माहे जून, २०१८ पर्यंत रुपये ५७६३ कोटी एवढ्या रकमेची टोल वसूली केलेली असून यात रुपये १४०० कोटी अतिरिक्त टोल वसूली झालेली असून सदरची रक्कम प्रकल्पाच्या कामाच्या खर्चापेक्षा जास्त आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर महामार्गावर टोल वसूली करणाऱ्या कंपनीने रुपये १४०० कोटी एवढ्या रकमेची अतिरिक्त टोल वसूली केलेली असतानाही व ही रक्कम प्रकल्पाच्या बांधकामाच्या खर्चाच्या रकमेपेक्षा जास्त असतानाही सदर महामार्गावरील टोल वसूली पुढील १२ वर्षे म्हणजेच माहे एप्रिल, २०३० पर्यंत चालू ठेवण्याचा व कोणत्याही वाहनांना टोल मधून सवलत न देण्याचा निर्णय माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाने घेतलेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबई-पुणे एक्सप्रेस महामार्गावरील टोल वसूलीबाबत अंतिम निर्णय घेऊन भूमिका स्पष्ट करण्याचे मा.न्यायालयाने राज्य शासनाला निर्देश दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मा.न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार मुंबई-पुणे एक्सप्रेस महामार्गावरील टोल वसूलीबाबत आपली भूमिका स्पष्ट करून टोल वसूलीमुळे प्रवाशांची होणारी लूट रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्ग व मुंबई-पुणे राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ४ हे दोन्ही मार्ग (कॉरीडोर) सुधारणा तथा देखभाल दुरुस्तीसाठी "बांधा-वापरा-हस्तांतरीत करा" या तत्वावर शासनाने ३० वर्षांच्या कालावधीसाठी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडे हस्तांतरीत केलेले आहेत. सध्या मे.म्हैसकर इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. या कंपनीमार्फत या मार्गावर पथकर वसुली करण्यात येत असून मंजूर सवलत करारनाम्यानुसार ऑगस्ट, २००४ पासून दिनांक १० ऑगस्ट, २०१९ (१५ वर्षे) त्यांचेमार्फत पथकर वसुली करण्यात येणार आहे. मे.म्हैसकर इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. यांनी रुपये ९१८.०० कोटी एकरकमी रक्कम (१५ वर्षासाठी) म.रा.र.वि.महामंडळाकडे सन २००४ साली भरली असून त्यानंतर पुढील १५ वर्षे कालावधीसाठी त्यांना या रस्त्यावर पथकर वसुलीचे अधिकार दिले आहेत. त्यानुसार जून, २०१८ पर्यंत रुपये ५७६२.७७ कोटी इतकी पथकर वसुली झाली आहे.

(२) मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्ग यासाठी सन २००० अखेर रुपये २१३६ कोटी व मुंबई-पुणे राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ४ यासाठी सन २००६ अखेर रुपये ४०२ कोटी महामंडळामार्फत खर्च करण्यात आले असून हा खर्च व या दोन्ही रस्त्यांची देखभाल दुरुस्ती करणे या खर्चाच्या वसुली अनुषंगाने अधिसूचनेत समाविष्ट सर्व प्रकारच्या वाहनांकडून ३०/०४/२०३० पर्यंत पथकर वसुली सुरु राहणार आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्ग व मुंबई-पुणे राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ४ वरील पथकर वसुली अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका क्र. ३८/२०१७ दाखल आहे व मा.उच्च न्यायालयामार्फत त्याची सुनावणी सुरु आहे. यानुषंगाने शासनाने मा.उच्च न्यायालयात म.रा.र.वि.महामंडळामार्फत येथील पथकर सन २०३० पर्यंत सुरु ठेवण्याबद्दलचे प्रतिज्ञापत्र सादर केलेले आहे. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट आहे.

(५) सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट असल्यामुळे विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात मोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या सार्वजनिक जागा
अल्प दराने देण्यात आल्याबाबत**

(११) * ४५३९६ श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या सार्वजनिक जागा ज्या सध्या लीजवर आहेत त्या बाजारभावाच्या केवळ १० टक्क्यांनी संबंधितांना मालकी हक्काने देण्याचा प्रस्ताव माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाने तयार केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरच्या प्रस्तावावर शासनाने निर्णय घेतला आहे काय, त्यांचे स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, करोडो रुपये किंमतीच्या जागा केवळ १० टक्क्यांनी मालकी हक्काने देण्यामागची शासनाची भूमिका काय आहे,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) दिनांक २५/०९/२०१८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार कृषिक, रहिवासी व वाणिज्यीक प्रयोजनासाठी भाडेपट्ट्याने अथवा कब्जेहक्काने प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनीचा धारणाधिकार वर्ग-१ मध्ये रुपांतरीत करण्यासाठी प्रकरणाच्या वस्तुस्थितीप्रमाणे धोरण लागू झाल्यापासून पहिल्या तीन वर्षात वार्षिक मुल्य दर तक्त्यातील दराप्रमाणे संबंधित जमिनीच्या किंमतीच्या २५% ते ५०% अधिमूल्य व तदनंतर अशा किंमतीच्या ५०% ते ७५% अधिमूल्य आकारण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार विधी व न्याय विभागाच्या सल्ल्याने नियमांचे प्रारूप अंतिम करून प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. अशा धारणाधिकार रुपांतरणामुळे व्यवसाय सुगमता वाढणार असून धारणाधिकार रुपांतरणातून अल्पकालावधीत भरीव महसूल प्राप्ती अपेक्षित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिवशाही बसेसचे अपघात रोखण्याकरीता उपाययोजना करण्याबाबत

(१२) * ४४५१९ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.नागोराव गाणार, श्रीमती स्मिता वाघ, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर, प्रा.अनिल सोले, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.अनिल भोसले, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य परिवहन महामंडळाद्वारे चालविल्या जाणाऱ्या वातानुकूलित शिवशाही बसेसचे मागील वर्षभरात २३० अपघात होऊन १९ जणांचा मृत्यू व १९० गंभीर जखमी झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत भाडेतत्वावर शिवशाही बस गाड्या चालविणारे सात कंत्राटदार असून लांब पल्ल्यांच्या एका फेरीनंतर पुन्हा परतीच्या मार्गावर नवीन चालक देण्याची सूचना राज्य परिवहन महामंडळाने कंत्राटदारांना देऊनही त्याची अंमलबजावणी केली जात नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कंत्राटदारांकडून या खाजगी बस गाड्यांवर नेमण्यात आलेल्या वाहन चालकांनी वेगाने वाहन चालविणे, ओवरटेक करणे इ. प्रकारांच्या अपघातांची नोंद झाल्याचे समोर आले असून याबाबत चौकशी करून महामंडळाच्या अखत्यारीतील बस सेवा खाजगी कंत्राटदारांना न देता महामंडळाच्या निकषातील चालकांची नव्याने भरती करून त्यांना या सेवेत कार्यान्वित करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर अपघात रोखण्यासाठी उपाययोजना करून नियमांचे पालन न करणाऱ्या कंत्राटदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय. भाडेतत्वावरील बसचे ८४ तर स्वमालकीच्या बसचे १७६ अपघात झालेले असून, सदर अपघातांमध्ये एकूण २२ जणांचा मृत्यू झालेला आहे व २९१ जण जखमी झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) सद्यःस्थितीत राज्य परिवहन महामंडळाच्या स्वमालकीच्या ५०० व भाडेतत्वावरील ४९८ अशा एकूण ९९८ शिवशाही बसेस चालनात आहेत. सदर शिवशाही बसेस चालनात आल्यापासून माहे जुलै, २०१८ पर्यंत किरकोळ, गंभीर व प्राणांतिक स्वरूपाचे एकूण २४० अपघात झालेले आहेत.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसेसचे अपघात टाळण्यासाठी चालक उजळणी प्रशिक्षण, अपघातग्रस्त चालकांचे विशेष प्रशिक्षण, चालकांची नेत्र/आरोग्य तपासणी, प्रोत्साहनपर बक्षिसे/बिल्ले इ. देण्यात येत आहेत. त्याचबरोबर सुरक्षितता मोहिम राबवून चालकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्यात येवून प्रबोधन करण्यात येते.

तसेच, खाजगी भाडेतत्वावरील घेण्यात आलेल्या बसवरील चालकांना राज्य परिवहन महामंडळाच्या मध्यवर्ती प्रशिक्षण केंद्र, भोसरी, पुणे येथील ए.डी.टी.टी. ट्रॅकवरील (संगणकीकृत वाहन चालन चाचणी पथ) चाचणी पास करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तसेच, सदर चालकांना महामंडळाच्या चालकांप्रमाणे ४८ दिवासांचे सेवापुर्व प्रशिक्षण देण्याची बाब कार्यवाही खाली आहे.

राज्य परिवहन महामंडळाद्वारे खाजगी पुरवठादार कंपन्यांसोबत नियमितपणे बैठका घेवून विनाअपघात सेवा देण्याच्या अनुषंगाने योग्य ती दक्षता घेणे व उक्त चालकांकडून गैरप्रकार झाल्यास तात्काळ कारवाई करण्याबाबतच्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद येथील पोलीस वसाहतीची दुरुस्ती करण्याबाबत

(१३) * ४४९६४ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद येथील हडको, टी.व्ही. सेंटर परिसरात सन १९८० व १९९० मध्ये शहर व ग्रामीण पोलिसांसाठी वसाहती तयार करण्यात आल्या असून सदर इमारती ३० ते ३५ वर्षातच मोडकळीस आल्या असून भिंतीचे प्लास्टर निघुन जाणे, स्लॅब कोसळणे यामुळे इमारतीची दुरवस्था झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सार्वजनिक बांधकाम विभाग आवश्यक त्या वेळेस इमारतीची देखभाल दुरुस्ती करत नसल्याने पोलीस वसाहती अंतर्गत रस्त, पथदिवे, दारे, खिडक्या, शौचालय नादुरुस्त असून ड्रेनेज लाईनची समस्या इ. गैरसोयीला पोलीस वसाहतीत कुटुंबियांना सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून औरंगाबाद पोलीस वसाहतीची देखभाल/दुरुस्ती व नवीन वसाहती निर्माण करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय.

(३) उपभोक्ता विभागाने दिनांक २३/०३/२०१८ रोजी रुपये ६२७.२० लक्ष निधी या विभागाकडे वर्ग केला आहे. दिनांक १९/०७/२०१८ रोजी रुपये ५१९.१० लक्ष किंमतीच्या अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता देऊन निविदा प्रसिध्द केली असून दिनांक १९/११/२०१८ रोजी निविदा प्राप्त करण्याची अंतिम तारीख आहे. सदर काम डिसेंबर मध्ये सुरु करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील सागरी किनारपट्टीवरील जमिनी मच्छिमार कोळी बांधवांच्या नावे करण्याबाबत

(१४) * ४४९२२ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सागरी किनारपट्टीतील ८०० मच्छीमार गावांमधील जमिनी कोळी बांधवांच्या नावावर करण्याच्या आदेशाची १० वर्षांपासून अंमलबजावणी झाली नसल्याचे दिनांक २५/०७/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सागरी किनारपट्टीवरील जमिनीची मोजणी करून सदरहू जमीन मच्छीमार कोळी बांधवांच्या नावे करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) राज्यातील सागरी किनार पट्टीवरील ८०० मच्छीमार गावांमधील जमिनी सरसकट कोळी बांधवांच्या नावावर करण्याबाबत शासनस्तरावरून १० वर्षांपूर्वी आदेश देण्यात आलेले नाहीत. तथापी, शासन परिपत्रक क्रमांक : एलएनडी १०८१/सी १७२/सीआर २४१५/-म६, दिनांक ०४/०२/१९८३ अन्वये मच्छीमारांच्या धंद्यासाठी, म्हणजेच जाळी सुकविणे/ विणणे, मासे सुकविणे, बोटी शाकारणे / दुरुस्त करणे याकरीता मच्छीमारांच्या गावालगत/वसाहती लगतच्या सोयीस्कर खुल्या जागा महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेच्या कलम २२ खालील तरतुदीनुसार निहित करण्याच्या सूचना शासनाने जिल्हाधिकाऱ्यांना दिल्या आहेत.

मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील कोळीवाड्यांचे प्रत्यक्ष सर्वेक्षण करून सिमांकन करण्यासाठी अनुसरावी लागणारी कार्यपध्दती व तत्संबंधीची मार्गदर्शक तत्वे निश्चित करण्यासाठी उपसंचालक-भुमी अभिलेख, कोकण विभाग हे निमंत्रक असलेली समिती शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण २०१२/प्र.क्र.२७२/ल-१, दिनांक २०/११/२०१२ च्या शासन निर्णयान्वये नियुक्त करण्यात आली होती. सदर समितीने अशा सिमांकनासाठी अनुसरावयाच्या तत्वांबाबत सादर केलेला अहवाल शासनाने स्वीकृत केला असून त्या अनुषंगाने मुंबई शहर व उपनगर जिल्ह्यातील कोळीवाड्यांच्या सिमांकनाची कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. या सूचनांच्या अनुषंगाने मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील कोळीवाड्यांच्या सिमांकनाची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर-मुंबई समृद्धी महामार्गासाठी लागणाऱ्या कर्जावरील व्याजाची
रक्कम राज्य शासनाच्या तिजोरीतून देण्याबाबत**

(१५) * ४४०७० श्री.शरद रणपिसे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८४४६ ला दिनांक १ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर-मुंबई समृद्धी महामार्गाचे बांधकाम महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत करण्यात येणार असून महामंडळ या महामार्गासाठी विविध बँकाकडून कर्ज घेणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ वित्तीय संस्थाकडून कर्ज घेणार असले तरी पहिल्या तीन वर्षातील व्याजाची रक्कम महामंडळ देणार नसून सदर रक्कम शासनाने वित्तीय संस्थाना द्यावी असा प्रस्ताव महामंडळाने राज्य शासनास सादर केलेला असून कर्जावरील व्याजाची रक्कम शासनाने आपल्या तिजोरीतून देण्याचा निर्णय दिनांक २ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास घेतला असून व्याजापोटी शासनावर रुपये ६ हजार ३३९ कोटींचा भार पडणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने वित्तीय संस्थांच्या कर्जाच्या व्याजाची रक्कम देण्यास नकार देण्याची कारणे काय आहेत व महामंडळाची ही जबाबदारी असताना शासनाने व्याजापोटी भरावी लागणारी उक्त रक्कम देण्याचा निर्णय घेण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उक्त निर्णयामुळे अदा करावयाची रक्कम रुपये ६ हजार ३३९ कोटी शासन कशाप्रकारे उपलब्ध करणार आहे व त्याची शासनास कशाप्रकारे भरपाई मिळणार आहे,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) होय.

(२) होय.

(३) एस.बी.आय. कॅपिटल लिमिटेड यांची मा.मुख्यमंत्री यांचे सोबत झालेल्या बैठकीमध्ये प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधी मधील (IDC) व्याज शासन अर्थसंकल्पीय अनुदानातून उपलब्ध करून देण्याबाबत आश्वासीत करण्यात आले होते. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ०४/०९/२०१८ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये सदर प्रकल्पाबाबत तसेच प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधी मधील (IDC) व्याजाबाबत निर्णय घेण्यात आला असून त्या अनुषंगाने दिनांक ०१/१०/२०१८ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला.

(४) शासन निर्णय दिनांक ०१/१०/२०१८ अन्वये सदर प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधी मधील (IDC) रुपये ६३९६.१८ कोटी इतके व्याज आर्थिक वर्षनिहाय शासनाच्या अर्थसंकल्पीय अनुदानातून खालीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे.

अ.क्र.	आर्थिक वर्ष	बांधकाम कालावधीतील व्याज (IDC)(रुपये कोटी मध्ये)
१	२०१८-१९	५१२.९९
२	२०१९-२०	२०२६.२८
३	२०२०-२१	३८५६.९१

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई समुद्र किनाऱ्यावर जेलीफिशपासून पर्यटकांना सावध करण्याबाबत

(१६) * ४४०४९ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई आणि आजूबाजूच्या समुद्र किनाऱ्यावर अनेक लोकांना माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान जेलीफिशने डंख केल्याच्या घटना घडल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईतील समुद्रकिनार पट्टीवर दरवर्षी याच मोसमात जेलीफिश आढळून येत असून जेलीफिशच्या तडाख्यापासून पर्यटकांना सावध करण्याकरीता शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) नाही.

(२) जेलीफिशच्या तडाख्यापासून पर्यटकांना सावध करण्याकरीता दूरचित्रवाणीद्वारे जनजागृती करण्यात आली. तसेच मुंबई महानगरपालिकेच्या माध्यमातून प्रमुख चौपाट्यांच्या ठिकाणी नियंत्रण कक्ष स्थापन करून, सावधगिरी बाळगण्याबाबत आवाहन करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकावर

“हिरकणी कक्ष” योजना राबविण्याबाबत

(१७) * ४४८६७ अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.अनिल परब :

सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बसेसने प्रवास करणाऱ्या मातांना बाळाला स्तनपान देण्यासाठी “हिरकणी कक्ष” योजना राबविण्याचा घेतलेल्या निर्णयाची योग्य अंमलबजावणी न झाल्यामुळे बहुतांश ठिकाणच्या “हिरकणी कक्ष” बंद असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईतील कुर्ला नेहरूनगर, मुंबई सेंट्रल आणि परळ स्थानकातील तसेच पुणे, विदर्भ, मराठवाडा यासारख्या राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकावर उभारण्यात आलेल्या हिरकणी कक्ष जनजागृती न झाल्यामुळे सदर योजना बंद आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उक्त योजना पुन्हा सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) हे खरे नाही.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या सुमारे १८२ प्रमुख बसस्थानकांवर 'हिरकणी कक्ष' कार्यान्वित आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात रिक्षांमध्ये जीपीएस यंत्रणा लावण्याबाबत

(१८) * ४४७८५ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात रिक्षा चालकांच्या गुन्हेगारी वर्तनापासून स्वतःचा बचाव करण्याकरीता रिक्षांमध्ये जीपीएस यंत्रणा लावण्याचे आदेश मा.न्यायालयाने दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत संबंधित विभागांना निर्देश देण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत मा.न्यायालयाने सहा महिन्यांचा कालावधी दिला असल्याने उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ नागपूर येथे दाखल जनहित याचिका क्र.०६/२०१७ मध्ये याचिकाकर्त्याने ऑटोरिक्षांमध्ये जी.पी.एस. लावण्याचे निर्देश देण्याची मागणी केली असून सदर प्रकरण अद्याप न्यायप्रविष्ट आहे. मा.उच्च न्यायालयाने सदर प्रकरणी दिनांक १९/०९/२०१८ रोजी याचिकाकर्त्याच्या मागणीबाबत शासनाने पुढील ६ महिन्यात म्हणजेच दिनांक ३१/०३/२०१९ पर्यंत उचित कार्यवाही करण्याविषयी निर्देश दिले आहेत.

केंद्र शासनाने दिनांक २८/११/२०१६ च्या अधिसूचनेन्वये केंद्रीय मोटार वाहन नियम १९८९ मध्ये नियम १२५ एच नव्याने दाखल केला असून त्यानुसार व्हेईकल ट्रॅकींग डिव्हाईस व पॅनिक बटण बसविण्याची तरतुद

करण्यात आली आहे. त्यामधून ऑटोरिक्षासह काही वर्गाच्या वाहनांना वगळण्यात आले आहे. तदनंतर केंद्र शासनाने दिनांक १८/०४/२०१८ च्या अधिसूचनेन्वये सदर नियमाच्या अंमलबजावणीतून दिनांक ०१/०४/२०१९ पर्यंत सूट दिली. तथापि, दिनांक २५/१०/२०१८ च्या अधिसूचनेनुसार दिनांक ३१/१२/२०१८ नंतर उक्त नियमाची अंमलबजावणी करण्यात यावी, असे केंद्र शासनाने निर्देशित केले आहे.

सदर नियमातून ऑटोरिक्षांसह काही वाहनांना वगळले असल्याची वस्तुस्थिती मा.न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून देण्याची बाब कार्यवाहीखाली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमरावती विभागात बॉडअळी प्रादुर्भावामुळे बाधित
शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

(१९) * ४५३४० श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती विभागातील पाच जिल्ह्यात बॉडअळीने बाधित शेतकऱ्यांना दोन टप्प्यात रुपये ५४४ कोटी ७० लाख नुकसान भरपाई निधी वितरीत करण्यात आला परंतु अमरावती, वाशिम व बुलढाणा या तीन जिल्ह्यांमध्ये शासनाने बाधित शेतकऱ्यांना निधी वाटप केला नसल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गतवर्षीच्या हंगामात कापूस व धान उत्पादकांना कीड रोगाच्या प्रादुर्भावामुळे नुकसान झाले असून बॉडअळ्यांनी कापूस तर मावा-तुडतुड्यांनी धान पिकांची हानी केली, विभागीय आयुक्तांनी पाचही जिल्हाधिकाऱ्यांना वितरीत केलेल्या निधीचे वाटप करण्याबाबतच्या सूचना केल्या असून दोन हप्त्याची रक्कम वाटप झाल्यासंदर्भात उपयोगिता प्रमाणपत्र, लाभार्थ्यांची नावांची यादी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करणे ही कार्यवाही करून तिसऱ्या हप्त्याच्या निधीची मागणी विनाविलंब करावी, असे निर्देश दिले असतानाही लाभार्थ्यांच्या नावांची यादी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली नसून तिसऱ्या हप्त्याची मागणीही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) शासनाने अमरावती विभागाकरीता तिसऱ्या हप्त्याची रक्कम वितरीत केली असून विभागातील सर्व तहसिलदार यांच्या कार्यालयाकडून लाभार्थ्यांना मदतीच्या वाटपाची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे कोळपिंप्री (ता.पारोळा, जि.जळगांव) गावातील
 शेतकऱ्यांना पिकविम्याची मदत देण्याबाबत**

(२०) * ४३९८६ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे कोळपिंप्री (ता.पारोळा, जि.जळगांव) या गावात सन २०१७-१८ मध्ये कपाशीच्या पिकावर गुलाबी बोंडअळीचा प्रादुर्भाव होऊन शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसान झाले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोळपिंप्री वि.का. सेवा सहकारी सोसायटीकडून शेतकऱ्यांनी कर्ज घेतांना कपाशी पिकांचा पिकविमा घेऊन विमा हप्ताही भरलेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त शेतकऱ्यांना यांच्या कपाशी पिकांची नुकसान भरपाई मिळाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शेतकऱ्यांना कपाशीच्या पिकविम्याची व बोंडअळीच्या नुकसानीची मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे आहे.

जळगाव जिल्ह्यामध्ये पारोळा तालुक्यातील कोळपिंप्री विविध कार्यकारी सहकारी सोसायटीमध्ये १६२ शेतकऱ्यांनी १८५.४९ हेक्टर क्षेत्राकरीता रुपये २.६६ लाख इतका विमा हप्ता भरलेला आहे.

(३) खरीप हंगाम २०१७ मध्ये कापूस पिकासाठी पारोळा तालुक्यामध्ये शेळावे महसूल मंडळाचे उत्पन्न ७२०.७० कि./हे. होते व उंबरठा उत्पन्न ७११.०० कि./हे. इतके होते. यास्तव खरीप हंगाम २०१७ मध्ये कापसाचे उत्पन्न हे शेळावे महसूल मंडळामध्ये उंबरठा उत्पन्नापेक्षा जास्त असल्याने पीक विमा नुकसान भरपाईस शेतकरी पात्र होत नाहीत.

तथापि, गुलाबी बॉडअळी नुकसानीमुळे जिरायत कापूस रुपये ६८०० व बागायत कापूस रुपये १३५०० प्रती हेक्टर याप्रमाणे २.०० हेक्टर मर्यादेपर्यंत शासनामार्फत मदत देण्यात आलेली आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सेलू (जि.परभणी) तहसिल कार्यालयातील तहसिलदाराने निवडणूक निधीमध्ये गैरव्यवहार केल्याबाबत

(२१) * ४४२२७ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सेलू (जि.परभणी) तहसिल कार्यालयातील तहसिलदार आसाराम छडीदार यांनी निवडणूक निधीमध्ये गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, चोवीस वाढीव भूखंडास परवानगी देऊन शासकीय कागदपत्रात खाडाखोड केल्याप्रकरणी त्यांच्यावर जिल्हाधिकाऱ्यांनी गुन्हा दाखल करण्याचे आदेश दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अशा गैरव्यवहार करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई न करता त्यांची पुन्हा सेलूमध्येच बदली करण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) मतदार यादी पुनरीक्षण कार्यक्रमांतर्गतच्या डाटा एन्ट्रीच्या कामात सन २०१५ ते २०१७ या कालावधीत संबंधित कर्मचाऱ्यास अनुज्ञेय नसलेले मानधन तहसिल कार्यालय सेलू, जि.परभणी स्तरावरून अदा करण्यात आल्याची व सदर अतिरिक्त अदा करण्यात आलेले मानधन संबंधित कर्मचाऱ्याकडून वसूल करण्याची कार्यवाही तहसिल कार्यालय सेलू, जि.परभणी स्तरावर सुरु असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे.

(२) तत्कालीन तहसिलदार सेलू, जि.परभणी यांच्याकडे दिनांक १०/०५/२०१६ ते दिनांक १९/१२/२०१६ या कालावधीत मुख्याधिकारी नगर परिषद सेलू पदाचा अतिरिक्त कार्यभार असताना त्यांनी सेलू येथील सर्वे नं. २३२/१ वरील खुल्या जागेवर २३ वाढीव भूखंडास दिनांक २०/०९/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये मंजूरी दिली होती. सदर प्रकरणी प्राप्त झालेल्या तक्रारीची चौकशी करून मुख्याधिकारी सेलू नगर परिषद यांनी दिनांक ०७/०७/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये उक्त मंजूरी रद्द केली आहे. या प्रकरणात संबंधितांविरुद्ध एम.आर.टी.पी. कायद्यानुसार गुन्हा दाखल करण्याबाबतचे अभिप्राय सहाय्यक जिल्हाधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, सेलू यांनी जिल्हाधिकारी, परभणी यांना कळविले असून, त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्यास्तरावर अंतिम सुनावणी घेऊन निर्णय घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) व (४) महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ मधील कलम ४(४) व ४(५) अनुसार सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या मान्यतेने दिनांक २३/०८/२०१८ रोजीच्या शासन आदेशान्वये श्री.आसाराम छडीदार यांची तहसिलदार, सेलू या पदावर बदली करण्यात आली आहे. तथापि, उक्त अनियमिततांच्या अनुषंगाने सखोल चौकशी करून विभागीय चौकशीचा प्रस्ताव सादर करण्याचे निदेश विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना देण्यात आले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील शेतकरी पीक विम्याच्या
लाभापासून वंचित राहिल्याबाबत**

(२२) * ४५१७१ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद

ठाकूर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्ह्यात सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात शेतकरी पीक विमा योजना ऑनलाईन यंत्रणा बंद पडल्याने हजारो शेतकरी पीक विम्याच्या लाभापासून वंचित राहिले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कृषी विभागाच्या निष्काळजीपणामुळे हजारो शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

पंतप्रधान पीक विमा योजना शासन निर्णय क्र. प्रपिवियो-२०१६/ प्र.क्र.९७/११अे दिनांक ५ जुलै २०१६ मधील मुद्दा क्र. १० अन्वये "योजनेत सहभागी होवू इच्छिणाऱ्या बिगर कर्जदार शेतकरी वैयक्तिकरित्या किंवा पोस्टाने त्यांचा विमा प्रस्ताव विहित प्रपत्रात योग्य त्या विमा हप्त्यासह विमा कंपनीस पाठवून योजनेत सहभागी होऊ शकतात. त्यामुळे ऑनलाईन यंत्रणा बंद पडली तरी शेतकरी विमा योजनेत सहभागी होऊ शकत होते.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**माढा (जि.सोलापूर) तालुक्यातील पशुधन विकास अधिकाऱ्यांची
रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(२३) * ४४५३७ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४०९६१ ला दिनांक २२ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माढा (जि.सोलापूर) तालुक्यात पशुधन विकास अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याने तालुक्यातील १ लाख २९ हजार ७५३ जनावरांच्या उपचारासाठी केवळ पाच पशुधन विकास अधिकारी काम पाहत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पशुधन विकास अधिकाऱ्यांच्या रिक्त पदांमुळे अतिरिक्त कार्यभार असलेल्या पशुधन विकास अधिकाऱ्यांवर कामाचा अतिरिक्त ताण येत असून अनेक जनावरे उपचाराअभावी दगावत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त तालुक्यातील पशुधन विकास अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाला प्रस्ताव देऊनही रिक्त पदे भरण्यात आली नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने पशुधन विकास अधिकारी यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) व (२) माढा (जि.सोलापूर) तालुक्यामध्ये पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-१ चे १५ व श्रेणी-२ चे ५ असे एकूण २० दवाखाने कार्यरत आहेत. श्रेणी-१ च्या १५ दवाखान्यामध्ये पशुधन विकास अधिकारी या संवर्गात १५ मंजूर पदे असून मंजूर पदांपैकी ५ भरलेली व १० रिक्त आहेत. तसेच श्रेणी-२ च्या ५ दवाखान्यामध्ये पशुधन पर्यवेक्षक या संवर्गात ५ मंजूर पदे असून सदर पाचही पदे भरलेली आहेत. रिक्त

असलेल्या १० पशुधन विकास अधिकाऱ्यांचा अतिरिक्त कार्यभार हा नजीकच्या पशुधन विकास अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडे सोपवून पशुपालक धारकांच्या जनावरांना नियमित वैद्यकीय सोयीसुविधा पुरविण्यात येत आहेत.

तसेच पशुधन विकास अधिकाऱ्यांच्या रिक्त पदांमुळे अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आलेल्या पशुधन विकास अधिकाऱ्यांवर कामाचा अतिरिक्त ताण येत असून अनेक जनावरे उपचाराअभावी दगावत आहेत अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३), (४) व (५) पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडे २९२ पदांचे मागणीपत्र दिनांक २३/०८/२०१८ रोजी पाठविण्यात आले आहे. भविष्यात सरळसेवा व पदोन्नतीच्या मार्गाने पदभरती करताना माढा तालुक्यातील वरीलप्रमाणे रिक्त असलेली पदे भरण्याबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

तळोजा मध्यवर्ती कारागृह, नवी मुंबई येथील कर्मचाऱ्यांसाठी असलेल्या वसाहतीची दुरुस्ती करण्याबाबत

(२४) * ४५०९३ श्री.बाळाराम पाटील, श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबईतील खारघर येथे सन २००८ मध्ये तळोजा मध्यवर्ती कारागृहाची उभारणी करण्यात आली असून सदर कारागृहातील कर्मचाऱ्यांसाठी उभारण्यात आलेल्या १३ इमारतींच्या कर्मचारी वसाहतीमध्ये १०० हून अधिक कर्मचारी कुटुंबियांसमवेत रहात असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, सदर इमारतीची अत्यंत दुरवस्था झाली असून पाणी गळणे, स्लॅब कोसळणे तसेच वसाहतीच्या बाजूला जंगल असल्याने घरात केव्हाही साप येत असल्याने कर्मचारी तसेच त्यांच्या कुटुंबियांना जीव मुठीत धरून रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी गत ३ वर्षांपासून कर्मचाऱ्यांनी सातत्याने तक्रारी करूनही सदर इमारतीची दुरुस्ती न करण्यात आल्याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर कर्मचारी वसाहतीच्या दुरुस्तीचे काम विनाविलंब हाती घेवून पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) होय.

सदर कर्मचाऱ्यांच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने अधिकारी/कर्मचारी यांचे निवासस्थानाच्या दुरुस्तीच्या कामाचे रुपये ४.९४ कोटी रकमेचे अंदाजपत्रक तयार करून कारागृह प्रशासनास मंजूरीसाठी सादर करण्यात आले आहे.

(४) कारागृह प्रशासनाकडे सादर केलेले दुरुस्तीचे अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मंजूरी प्राप्त होऊन संबंधित खात्याकडून निधी प्राप्त झाल्यास इमारतीच्या दुरुस्तीचे काम हाती घेण्यात येईल.

राज्यात पीक विमा योजनेची रक्कम शेतकऱ्यांना वितरीत करण्याबाबत

(२५) * ४५१४३ श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अतिवृष्टी, गारपीट, दुष्काळ यापासून शेतकऱ्यांना संरक्षण मिळण्यासाठी शासनाने सुरु केलेल्या शेतकरी पीकविमा योजनेतर्गत रुपये ४ हजार कोटी विमा प्रिमियम भरूनही शेतकऱ्यांना केवळ रुपये सोळाशे कोटी वितरण झाल्यामुळे संबंधित विमा कंपनीला (रिलायन्स इन्शुरन्स कंपनी) फायदा झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या शेतकरी पीक विमा योजनेत पीक विमा वितरण पूर्ण न करणारे शासनाचे जबाबदार अधिकारी, संबंधित विमा कंपनी (रिलायन्स इन्शुरन्स कंपनी) यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे नाही.

प्रधानमंत्री पीक विमा योजना खरीप हंगाम २०१७ मध्ये राज्यातील ८६.६९ लाख शेतकऱ्यांनी सहभाग घेतला असून, ५०.३९ लाख हेक्टर क्षेत्र विमा संरक्षित केलेले आहे. विमा कंपन्यांमार्फत प्राप्त झालेल्या अंतरिम अहवालानुसार ५०.१४ लाख शेतकऱ्यांना रुपये २५७२.१० कोटी इतकी नुकसान भरपाई विमा कंपन्यांमार्फत मंजूर करण्यात आलेली असून, शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर नुकसान भरपाई जमा करण्याची कार्यवाही संबंधित बँकांमार्फत सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विद्यार्थ्यांना बस पासची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२६) * ४५४१६ श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील मुलांच्या व मुलींच्या शिक्षणाची सोय व्हावी म्हणून शासनाकडून विविध योजना राबविण्यात येत असून सदर योजनेमध्ये विद्यार्थ्यांना त्यांच्या घरापासून शाळेच्या ठिकाणी जाण्यासाठी माफक दरात राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस पासची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास सदर माफक दरात पास ही योजना फक्त शैक्षणिक कालावधी पुरतीच मर्यादित असून उन्हाळी व दिवाळी सुट्टी या काळात सदर योजनेचा लाभ विद्यार्थ्यांना घेता येत नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास उन्हाळी व दिवाळी सुट्टी या काळात विद्यार्थ्यांना इतर कोर्सेस लावल्याने त्यांना प्रवासासाठी राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसची गरज असल्याने विद्यार्थ्यांना १२ महिने माफक दरात राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस पासची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

ग्रामीण भागातील इयत्ता ५ वी ते १२ वी पर्यंत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अहिल्याबाई होळकर योजनेतर्गत राज्य परिवहन बसने मोफत प्रवास पास सवलत देण्यात आली आहे.

तसेच, शैक्षणिक, तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मासिक पासात ६६.६७% सवलत देण्यात येते.

(२) व (३) उन्हाळी व दिवाळी सुट्टीच्या कालावधीत शाळा सुरु असल्याबाबत किंवा काही वर्ग चालू असल्याबाबत संबंधित शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी दाखला दिल्यास विद्यार्थ्यांना सवलतीचे मासिक पास देण्यात येतात.

तसेच, टंकलेखन व लघुलेखनचे प्रशिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अनुक्रमे ६ महिने व १ वर्षाकरीता सवलतीचा मासिक पास देण्यात येतो.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सेलू (जि.वर्धा) तालुक्यातील कृषी यांत्रिकीकरण
योजनेची सोडत काढण्याबाबत**

(२७) * ४४७६४ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सेलू (जि.वर्धा) तालुक्यातील कृषी विभागात शासनाने नव्याने सुरु केलेल्या कृषी यांत्रिकीकरण योजनेच्या लाभासाठी शेतकऱ्यांनी अर्ज करूनही उक्त योजनेची सोडत न काढल्यामुळे शेतकऱ्यांना सोडतीची प्रतीक्षा करावी लागत असून या योजनेच्या लाभापासून शेतकऱ्यांना वंचित ठेवण्यात येत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सोडतीस विलंब करणाऱ्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करून योजनेची सोडत काढण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सोडत काढण्यात आली आहे.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात जमीन मोजणी प्रक्रियेकरीता ड्रोनचा वापर करण्याबाबत

(२८) * ४५०३९ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात गावठाण, मिळकतीची तसेच जागेची मोजणी प्रक्रिया अत्याधुनिक व वेगवान पध्दतीने करण्यासाठी ड्रोनचा वापर करण्याबाबतचा प्रस्ताव भूमी अभिलेख विभागाकडून शासनास सादर करण्यात आल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर प्रस्तावास मंजूरी देऊन जमीन मोजणी प्रक्रियेकरीता ड्रोनचा वापर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) ड्रोन तंत्रज्ञानाचा वापर करून गावठाणातील मिळकती व जागा मोजणी करण्याबाबतचा प्रस्ताव जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी शासनास सादर केलेला आहे. सदर प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

- (३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

अमरावती-चिखली रस्त्याच्या चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(२९) * ४४४७३ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्ह्यातील हाजिरा-देवगड राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ५३ च्या अमरावती चिखली रस्त्याच्या चौपदरीकरणाचे काम बंद असल्याने चौपदरीकरणाच्या कामाकरीता खोदलेल्या खड्ड्यांमुळे अपघाताचे प्रमाण वाढत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम ज्या आयएल अँड एफएस या कंपनीला दिले होते त्या कंपनीची आर्थिक स्थिती बिकट असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सदर रस्त्याच्या अमरावती ते चिखली दरम्यानच्या लांबीत काही ठिकाणी खड्डे पडले आहेत, हे खरे असून सदर ठिकाणच्या रस्त्याची दुरुस्ती करण्याकरीता निविदा निश्चितीबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

तथापि, या ठिकाणी अपघातांचे प्रमाण वाढत असल्याबाबत कोणताही अहवाल प्राप्त झालेला नसल्याचे, प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, अमरावती यांनी कळविले आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

सदर कामाचे सवलतकार मे.अमरावती चिखली एक्सप्रेस लि. यांनी विषयांकित कामाकरीता एक रक्कमी निधी उपलब्ध करून देण्याची विनंती भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाला केली असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, अमरावती यांनी कळविले आहे.

(३) सदर बाब केंद्र शासनाच्या अखत्यारीतील असल्याने प्रस्तुत प्रकरणी प्राधिकरणामार्फत कार्यवाही सुरु असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, अमरावती यांनी कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद शहरातील उड्डाणपुलाची देखभाल व दुरुस्ती करण्याबाबत

(३०) * ४४८१० श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर : दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ६ मधील प्रश्न क्रमांक ४०३५८ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरातील सर्व उड्डाणपुलांची देखभाल व दुरुस्तीअभावी दुरवस्था झाल्याने धोकादायक पुलावरून प्रवाश्यांना प्रवास करावा लागत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने सदर पुलांचे कायदेशीर हस्तांतरण महानगरपालिकेकडे केले नसल्याने पुलांची देखभाल न करण्याची भूमिका महानगरपालिकेने घेतली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून औरंगाबाद शहरातील उड्डाणपुलाची देखभाल व दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने नव्याने बांधलेल्या पाच उड्डाण पुलापैकी क्रांतीचौक उड्डाणपूल औरंगाबाद-जालना हा राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७५२ आय चा भाग नव्याने घोषित झाल्यामुळे सार्वजनिक

बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. खाक्षेस/२००४/प्र.क्र.२५ (एल.बी.२)/रस्ते-८, दिनांक १६/१०/२०१८ अन्वये मुख्य अभियंता, राष्ट्रीय महामार्ग (सार्वजनिक बांधकाम), मुंबई यांना देखभाल दुरुस्तीसाठी हस्तांतरीत करून घेणेबाबत निर्देश दिलेले आहेत. आता उर्वरीत ४ उड्डाणपूलही राष्ट्रीय महामार्ग विभागाकडे हस्तांतरणासाठी कार्यवाही म.रा.र.वि. महामंडळामार्फत करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्नच उद्भवत नाही.

नाशिक जिल्ह्यात शेतीचे उत्पादन वाढविण्यासाठी अनुदान देण्याबाबत

(३१) * ४४४१३ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.मोहनराव कदम, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.नरेंद्र दराडे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यात महागाई, निकृष्ट दर्जाचे बियाणे तसेच अवकाळी पावसामुळे शेती पिकांचे नुकसान झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाशिक जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी यावर्षीच्या पावसापूर्वी बियाणे व रासायनिक खते खरेदी केली असून पाऊस न झाल्याने शेतकऱ्यांच्या पिकांचे नुकसान झाले, तसेच माहे जून, २०१८ ते सप्टेंबर, २०१८ अखेरपर्यंत पाऊस न पडल्यामुळे शेतकऱ्यांच्या खरीप पिकांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या रासायनिक खतांच्या किंमती वाढल्याने शेतकऱ्यांनी रासायनिक खत खरेदी केली नसून रासायनिक खत विक्रीविना कंपन्यांमध्ये पडून असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शेतीचे उत्पादन वाढविण्यासाठी मशागतीच्या कामासाठी प्रतिहेक्टरी रुपये २५ हजार अनुदान रोजगार हमी योजनेतून देण्यात यावे, अशी मागणी इगतपुरी तालुका श्रमजीवी संघटनेने तहसिल कार्यालयाजवळ मोर्चा काढून केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) माहे जून ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीत नाशिक जिल्ह्यात सरासरीपेक्षा कमी पाऊस पडल्यामुळे व रासायनिक खतांच्या किंमतीत अल्प प्रमाणात वाढ झाल्यामुळे खरीप हंगाम, २०१८ मध्ये नाशिक जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांकडून रासायनिक खतांचा वापर मागील वर्षीच्या तुलनेत थोड्या प्रमाणात कमी झालेला आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) सन २०१८ मध्ये राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते सप्टेंबर या कालावधीतील पर्जन्याची तूट, उपलब्ध असलेल्या भूजलाची कमतरता, दूरसंवेंदन विषयक निकष, वनस्पती निर्देशांक, मृदू आर्द्रता, पेरणीखालील क्षेत्र व पिकांची स्थिती या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करून या घटकांनी प्रभावीत झालेल्या एकूण १५१ तालुक्यांमध्ये गंभीर/मध्यम स्वरूपाचा दुष्काळ दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी जाहीर केलेला आहे. यामध्ये नाशिक जिल्ह्यातील एकूण ८ तालुक्यांचा समावेश आहे. तसेच, राज्यात दुष्काळ घोषित केलेल्या १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त ज्या महसूली मंडळांमध्ये जून ते सप्टेंबर या कालावधीत तालुक्याच्या सरासरी पर्जन्याच्या ७५ टक्के पेक्षा कमी व एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मी. पेक्षा कमी झाला आहे, अशा एकूण २६८ महसूली मंडळांमध्ये दिनांक ६ नोव्हेंबर, २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये दुष्काळ घोषित करून सवलती लागू करण्यात आलेल्या आहेत. यामध्ये नाशिक जिल्ह्यातील एकूण १७ महसूली मंडळांचा समावेश आहे.

दुष्काळ घोषित केलेल्या तालुक्यांमध्ये/महसूल मंडळांमध्ये शासनाने अनुज्ञेय केलेल्या सवलती प्रदान करण्याबाबत तातडीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्याकरीता संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना प्राधिकृत करण्यात आलेले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुसद (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील सेतू सुविधा केंद्रचालक
शेतकऱ्यांची आर्थिक लूट करीत असल्याबाबत**

(३२) * ४४३७७ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुसद (जि.यवतमाळ) तालुक्यामध्ये शेतकऱ्यांचे विविध योजनेचे अर्ज भरण्याकरीता शासनाचे आदेश असतानाही सेतू सुविधा केंद्रचालक शेतकऱ्यांकडून शंभर ते दोनशे रुपयांची मागणी करीत असून शेतकऱ्यांची आर्थिक लूट करीत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सेतू सुविधा केंद्रचालक शेतकऱ्यांकडून पैशांची मागणी करीत असल्याचे निवेदन भाऊराव बोडखे व इतर यांनी तहसिलदार, पुसद यांना दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शहरातील अनेक ई-सेवा केंद्रचालक पीक विम्याचे दर कमी-जास्त आकारात असून काही केंद्रचालक रुपये ७५०/- तर काही रुपये ८४०/- घेत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने या सर्व सेतू सेवा केंद्रांची चौकशी करून गैरव्यवहार करणाऱ्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

श्री.भाऊराव बोडखे यांचे निवेदन प्राप्त झाल्याचे दिसून येत नाही. तथापि, प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेतर्गत पीकविमा भरण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही करण्याच्या दृष्टीने श्री.अभय गडम व इतर यांनी तहसिलदार, पुसद यांना दिनांक १६/०७/२०१८ रोजी निवेदन दिलेले आहे.

सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने तहसिलदार, पुसद यांनी दिनांक १६/०७/२०१८ च्या पत्रान्वये, शेतकऱ्यांना पीक विमा अर्ज भरण्यासाठी कुठल्याही प्रकारची अडचण निर्माण होणार नाही व ही सेवा निःशुल्क

देण्याबाबतच्या सूचना सर्व सेतू सुविधा केंद्र/महा ई-सेवा केंद्र यांना दिल्या आहेत. यासंदर्भात तोंडी अथवा लेखी तक्रार प्राप्त झाल्यास संबंधित सेतू सुविधा / महा ई-सेवा केंद्र बंद करण्याबाबत प्रस्तावित करण्यात येईल, असेही उक्त पत्राद्वारे सूचित केले आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई शहर व उपनगरातील भाडेतत्वावर देण्यात आलेल्या
जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याबाबत**

(३३) * ४४००५ अॅड.अनिल परब, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई शहर व उपनगरातील ब्रिटिशकाळात व्यावसायिक व निवासी कारणाकरीता दिर्घकालीन भाडे तत्वावर देण्यात आलेल्या मोक्याच्या जागा शासनाच्या ताब्यात घेण्याचा निर्णय माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई शहर आणि उपनगरातील जवळपास १७०० जागा शासनाने विविध कारणांकरीता भाड्याने दिल्या असून त्यापैकी दक्षिण मुंबईतील भाडेतत्वावर देण्यात आलेल्या १३०७ जागांपैकी ६९१ जागांचे भाडेकरार संपुष्टात आलेले आहे, तसेच त्यातील ३९१ भाडे तत्वावर असलेल्यांना शासनाने वारंवार नोटीसा देऊनही भाडे कराराचे नुतनीकरण करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने किती जागा शासनाने ताब्यात घेतल्या आहेत, तसेच भाडेतत्वावर देण्यात आलेल्या मोक्याच्या जागा ताब्यात घेण्याबाबतच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) असा कोणताही सर्वसाधारण निर्णय शासनाने अद्याप घेतलेला नाही.

(२) व (३) मुंबई शहर आणि मुंबई उपनगरातील एकूण १६६३ शासकीय मिळकती विविध प्रयोजनासाठी भाडेपट्ट्याने प्रदान करण्यात आल्या आहेत. सदर मिळकतीपैकी ८२६ मिळकतींचा भाडेपट्टा संपुष्टात आलेला आहे. भाडेपट्टा संपुष्टात आलेल्या सर्व भाडेपट्टेधारकांना संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत शासन निर्णय क्र. जमीन २५०५/प्र.क्र.४०५/ज-२, दिनांक १२/१२/२०१२ अन्वये भाडेपट्टानुतनीकरणाबाबत नोटीसा देण्यात आल्या असून त्यापैकी ४९३ भाडेपट्टेधारकांनी नुतनीकरणासाठी विकल्प सादर केले आहेत. सदर मिळकतीपैकी १७ मिळकतींचे नुतनीकरण करण्यात आले आहे. तसेच शर्तभंगापोटी एकूण २६ मिळकती शासन जमा करण्यात आल्या आहेत.

उक्त शासन निर्णय दिनांक १२/१२/२०१२ हा मा.उच्च न्यायालयात आव्हानित करण्यात आला असून तदनुषंगाने सदर शासन निर्णयामध्ये दिनांक ०५/०५/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये भुईभाड्याच्या काही तरतुदीसंबंधी सुधारणा करण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील अवैध वाळू उत्खनन रोखण्याबाबत

(३४) * ४४९८३ श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२०५२ ला दिनांक ६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील चिरली नांदेच्या घाटावरून वाळू उपसा करण्याची वेळ सकाळी ६ ते संध्याकाळी ६ वाजेपर्यंत असताना वाळू माफिया नियमांचे उल्लंघन करून अवैधरित्या रात्रभर बेसुमार वाळू उपसा करीत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१८ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैधरित्या वाळू उपसा करणाऱ्यांवर तसेच, वाळू माफियास सहकार्य करणाऱ्या संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) मौजे चिरली, ता.बिलोली येथील शासकीय रेतीघाटावर दिनांक १७/०३/२०१८ रोजी रात्रीचे वेळी अवैध उत्खनन होत असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे.

सदर प्रकरणी संबंधित रेतीघाटधारकाविरुद्ध कुंडलवाडी पोलीस ठाणे येथे गु.र.क्र. २४/२०१८ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून सदर रेतीघाट दिनांक २८/४/२०१८ पासून बंद करण्यात आला आहे. सदर प्रकरण सद्यःस्थितीत न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्जत-कल्याण राज्य मार्गाची दुरवस्था झाल्याबाबत

(३५) * ४५४५६ श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कर्जत (जि.रायगड) तालुक्यातील कर्जत-कल्याण या राज्य मार्गाची खड्ड्यांमुळे दुरवस्था झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पावसाळ्यात सदर रस्त्यांवरील खड्डे भरूनही निकृष्ट दर्जाच्या कामांमुळे रस्त्यांची पुन्हा दुरवस्था होऊन अपघात होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निकृष्ट दर्जाचे काम करणाऱ्या ठेकेदारांवर कारवाई करून रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

तथापि, चालू पावसाळ्यादरम्यान रस्त्यावरील खड्डे वेळोवेळी भरून घेण्यात आले असून रस्ता वाहतुकीसाठी सुस्थितीत ठेवण्यात आलेला आहे.

- (२) हे खरे नाही.
 (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सेनगाव (जि.हिंगोली) तालुक्यातील दुष्काळग्रस्त
 शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

- (३६) * ४५५८० श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे :
 सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) सेनगाव (जि.हिंगोली) तालुक्यास दुष्काळग्रस्त तालुका जाहीर करण्याच्या
 मागणीबरोबरच शेतीमालाला हमीभाव देण्याच्या मागणीसाठी शेतकरी व
 शेतमजुरांनी तहसिल कार्यालयावर दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१८ रोजी धडक
 मोर्चा काढला होता, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, शेतकरी/शेतमजुरांच्या मागण्यांचे स्वरूप काय आहे,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दुष्काळग्रस्तांना मदत
 देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

हिंगोली जिल्ह्यातील सेनगाव येथे दिनांक २६/०९/२०१८ रोजी
 शेतमालाला हमीभाव व इतर विविध मागण्यांसाठी धडक मोर्चा काढण्यात
 आला होता.

(२) सेनगाव तालुक्यात शेतपिकांना योग्य व हमीभाव मिळण्यासाठी
 शासनाकडे खालील मागण्या मांडल्या आहेत.

- १) सेनगाव तालुका दुष्काळग्रस्त झालाच पाहिजे.
- २) सोयाबीन ५००० रुपये प्रतिक्विंटल भाव मिळाला पाहिजे व तुरीला
 १०००० रुपये भाव मिळाला पाहिजे.
- ३) शेतकऱ्यांना २४ तास वीज पुरवठा
- ४) शेतकऱ्यांची संपूर्ण कर्जमाफी
- ५) शेतकऱ्यांना बँकेचे नवीन पीक कर्ज मिळणेबाबत.

- ६) शेतकऱ्यांना सन २०१६-१७ पीक विमा मिळाला पाहिजे.
- ७) बॉड अळी व लाल कापसाचे अनुदान मिळाले पाहिजे
- ८) संजय गांधी निराधार, श्रावणबाळ, अपंग या योजनेचे ६०० रुपये वरून १२०० रुपये प्रति माह मिळाला पाहिजे.
- ९) सोयाबीन, कापूस, तूर या पिकांच्या नुकसानीची त्वरीत चौकशी करून त्वरीत अनुदान दिलेच पाहिजे.
- १०) कापूस या पिकाला ८००० रुपये हमीभाव दिलाच पाहिजे.
- (३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ अन्वये हिंगोली जिल्ह्यातील हिंगोली, सेनगांव तालुक्यांमध्ये गंभीर स्वरूपाचा दुष्काळ व कळमनुरी तालुक्यात मध्यम स्वरूपाचा दुष्काळ जाहीर करून खालील उपाययोजना लागू करण्यात आल्या आहेत.
- १) जमीन महसूलात सूट.
  - २) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
  - ३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
  - ४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.
  - ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्कात माफी.
  - ६) रोहयोतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
  - ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
  - ८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मालेगाव (जि.नाशिक) तालुक्यात निकृष्ट दर्जाचे बियाणे
पुरविणाऱ्या कंपनीवर कारवाई करण्याबाबत**

- (३७) * ४५६३० श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे :
सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मालेगाव (जि.नाशिक) तालुक्यातील शेतकऱ्यांना मोन्सॅटो कंपनीच्या सेमिनीज वाणाचे ढोबळी मिरचीचे बियाणे पुरविण्यात आले असून सदरहू बियाणे न उगवल्याने शेतकऱ्यांचे नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, मोन्सॅटो कंपनीचे बियाणे उगवण्यासंदर्भात शेतकऱ्यांनी शासनाकडे तक्रारी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निकृष्ट दर्जाचे बियाणे पुरविणाऱ्या कंपनीवर कारवाई करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) नाशिक जिल्ह्यातील मालेगाव तालुक्यातील शेतकऱ्यांना स्थानिक नर्सरी धारकांकडून पुरविण्यात आलेल्या मोन्सॅटो बियाणे कंपनीच्या सेमिनीस वाणाचे ढोबळी मिरचीच्या फळाचा दर्जा व गुणवत्तेबाबत शेतकऱ्यांनी तक्रारी दाखल केलेल्या आहेत.

या संदर्भात तालुकास्तरीय तक्रार निवारण समितीने तपासणी केली असता, ढोबळी मिरचीच्या वाणात दोष असल्याचे निष्कर्ष दिलेला आहे. यानुषंगाने संबंधित रोपवाटीका धारकांचे परवाने निलंबित करण्यात आले आहेत व बियाणे उत्पादन कंपनीविरुद्ध कायद्यातील तरतूदीनुसार कार्यवाही सुरू आहे. तसेच, नुकसान भरपाईसाठी तक्रारदार शेतकऱ्यांनी जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण मंच, नाशिक यांच्याकडे दाद मागितली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रत्नागिरी जिल्ह्यात अवैध मासेमारी करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत

(३८) * ४५६७० श्री.रमेश पाटील : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी जिल्ह्यात परवानाधारक पर्ससीन नौका २७२ तसेच परवानाधारक पारंपारीक मच्छिमार नौका ३५० असून या नौका व्यतिरिक्त ५०० पेक्षा अधिक बेकायदेशीर मासेमारी करणाऱ्या नौका जिल्ह्याच्या सागरी हद्दीत मासेमारी करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पारंपारीक सागरी क्षेत्रात होणारी घुसखोरी व परवाना नसलेल्या शेकडो मच्छिमारांवर कारवाई करून बेकायदा मासेमारी रोखण्याची मागणी पारंपारीक मच्छिमार संघटनांनी मत्स्य आयुक्त यांच्याकडे दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१८ रोजी निवेदन देऊन केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बेकायदेशीर मच्छीमार करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) नाही.

(२) व (३) करीता पारंपारीक मच्छीमार संघटनांनी दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास मत्स्य आयुक्तांकडे निवेदन दिले असून त्यानुषंगाने सप्टेंबर, २०१८ ते आजतागायत एकूण १६ अवैध मासेमारी करणाऱ्या स्थानिक मच्छीमार नौकांना व ३ परप्रांतीय नौकांना अशा एकूण १९ नौकांवर महाराष्ट्र सागरी मासेमारी नियमन अधिनियम १९८१ अंतर्गत कारवाई करण्यात आली असून, त्यांचे दावे अभिनिर्णय अधिकारी रत्नागिरी व राजापूर यांचेकडे दाखल केलेले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दहिसर (मुंबई) चेक नाक्यावरील रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत

(३९) * ४६०३८ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दहिसर (मुंबई) चेक नाक्यावरील रस्त्यांची खड्ड्यांमुळे दुरवस्था झाली असून रस्त्यांवर वाहतूक कोंडी निर्माण होऊन अपघात होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू रस्त्यांवरील खड्डे विटांचा चुरा, रॅबिट व जुने पेव्हर ब्लॉक टाकून भरण्यात आले होते, परंतु नुकत्याच झालेल्या पावसामुळे रस्त्यांची पुन्हा दुरवस्था झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही. तथापि, प्रश्नाधीन रस्त्याची महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत वेळोवेळी देखभाल व दुरुस्ती करण्यात येऊन रस्ता वाहतुकीस सुस्थितीत ठेवण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील कोकण किनारपट्टीच्या सागरी
महामार्गावरील पूल बांधण्याबाबत**

(४०) * ४६१३२ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कोकण किनारपट्टीच्या विकासात महत्वाचा टप्पा समजला जाणाऱ्या सागरी महामार्गासाठीचा सविस्तर प्रकल्प आराखडा (डीपीआर) तयार करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले असून रेवस (जि.रायगड) ते आरोदा (जि.सिंधुदुर्ग) अशा ५५० कि.मी. लांबीच्या दुपदरी मार्गासाठी रुपये २ हजार ५०० कोटींचा डीपीआर तयार करून मंजूरीसाठी केंद्राकडे पाठविला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या सागरी महामार्गावर रायगड जिल्ह्यात ४१ पूल, ठाण्यात १३ पूल, रत्नागिरीत १८, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात १० अशी ८२ पूल उभारण्यात येणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

राज्यातील कोकण किनारपट्टीच्या विकासात महत्वाचा टप्पा समजला जाणाऱ्या सागरी महामार्ग रेवस बंदर बाणकोट-जयगड-देवगड-अरोदा या रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातून जाणाऱ्या किनारी महामार्ग प्रमुख

राज्यमार्ग क्र.४ च्या ५४० कि.मी.लांबीचा रुपये ५८९१.२१ कोटीचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल (डि.पी.आर) माहे मार्च २०१८ मध्ये तयार करून केंद्र शासनाकडे मंजूरीसाठी सादर करणेत आलेला आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

या सागरी महामार्गावर रायगड जिल्ह्यात ३ मोठे पूल व १९ लहान पूल, रत्नागिरी जिल्ह्यात २२ मोठे पूल व ४२ लहान पूल तसेच सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात ८ लहान पूल व ३४ मोठे पूल असे एकूण १२८ पूल उभारण्यात येणार आहेत.

(३) उक्त प्रकरणी सदयःस्थितीत केंद्र शासनाकडे सविस्तर प्रकल्प अहवाल (डि.पी.आर) मंजूरीसाठी सादर करण्यात आला असल्यामुळे चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील पशुसंवर्धन
विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(४१) * ४५१३९ श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.बाळाराम पाटील :

सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील पशुसंवर्धन विभागातील अनेक रिक्त पदे असल्यामुळे जनावरांच्या आरोग्याचा गंभीर प्रश्न निर्माण होत असून उपलब्ध पशुवैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर अतिरिक्त कामाचा ताण येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मोखाडा पंचायत समितीमार्फत जिल्हास्तरावर पशुसंवर्धन विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत पाठपुरावा करूनही रिक्त पदे भरली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) व (२) पालघर जिल्ह्यातील मोखाडा तालुक्यात श्रेणी-१ चे ०३ व श्रेणी-२ चे ३ असे एकूण ६ दवाखाने कार्यरत असून त्यामध्ये एकूण ९ मंजूर पदे आहेत. त्यापैकी पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार) मोखाडा व पशुधन पर्यवेक्षक सूर्यमाळ, ता.मोखाडा ही दोन पदे रिक्त आहेत. सदर दोन पदे रिक्त असली तरी सदर रिक्त पदाचा अतिरिक्त कार्यभार नजीकच्या दवाखान्यातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकडे सोपविण्यात आला असून त्यांचेद्वारे पशुपालकांच्या जनावरांना नियमित वैद्यकीय सोयीसुविधा पुरविण्यात येत आहेत. त्यामुळे तेथील जनावरांच्या आरोग्याचा गंभीर प्रश्न निर्माण झालेला नाही.

(३) व (४) पशुधन विकास अधिकारी, गट-अ या संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडे २९२ पदांचे मागणीपत्र दिनांक २३/०८/२०१८ रोजी पाठविण्यात आले आहे. भविष्यात सरळसेवा व पदोन्नतीच्या मार्गाने पदभरती करतांना मोखाडा तालुक्यातील वरील प्रमाणे रिक्त असलेली पदे भरण्याबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

रायगड जिल्ह्यात अत्याधुनिक मच्छिमार जेटी उभारण्याबाबत

(४२) * ४५०७१ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यात ५ हजार मच्छिमार नौका असून अत्याधुनिक जेटी नसल्याने, विशेषतः मोठ्या नौकांना मुंबईच्या ससून डॉकवर मासळी उतरविण्यासाठी जावे लागत असल्याने जिल्ह्यातच थेरोंडा, एकदरा व उरणच्या नवापाड्यात या तीन ठिकाणी अद्यावत जेटी उभारण्याचा निर्णय घेतला असून यासाठी नाबार्डकडून रुपये ६४ कोटींचा निधी मंजूर करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू तीन ठिकाणी अत्याधुनिक मच्छिमार जेटी उभारण्याच्या प्रकल्पाचे स्वरूप काय आहे, सदरहू जेटी उभारण्याच्या कामास केव्हापासून सुरुवात होणार असून, त्या तिन्ही मच्छिमार जेटी किती कालावधीत कार्यान्वित होतील,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रायगड जिल्ह्यात अत्याधुनिक मच्छिमार जेटी उभारण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) नाबार्ड मालिका-२० अंतर्गत रायगड जिल्ह्यातील थेरोडा, एकदरा व नवापाडा येथील मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविण्याच्या कामांना ६७.०० कोटी रकमेस शासन निर्णय दिनांक ०७/०१/२०१५ अन्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे.

(२) थेरोडा व नवापाडा येथील कामे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये व एकदरा येथील काम माहे मे, २०१६ मध्ये सुरु झालेले असून त्यापैकी नवापाडा येथील काम पूर्ण झाले आहे व उर्वरित दोन कामे पूर्णत्वाच्या स्थितीमध्ये आहेत. सदर कामे मार्च, २०१९ अखेर पूर्ण होतील.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कंत्राटी तत्वावर घेतलेल्या शिवशाही बस गाड्यांच्या कर्जाचे हफते भरण्याबाबत

(४३) * ४४१७१ अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य परिवहन महामंडळाने गुजरातमधील रॅबो कंपनीकडून कंत्राटी तत्वावर घेतलेल्या शिवशाही बस गाड्यांच्या कर्जाचे हफते भरले नसल्यामुळे रत्नागिरी मार्गावर दोन शिवशाही बस गाड्या खाजगी फायनान्स कंपनीने जप्त केल्या असल्याचे दिनांक २६ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कर्जाचे हफ्ते भरून जप्त केलेल्या शिवशाही बस गाड्या वाहतुकीस उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) हे खरे आहे.

(२) रेन्बो कंपनीकडून कंत्राटी तत्वावर घेतलेल्या शिवशाही बसेसच्या कर्जाचे हफ्ते सदर कंपनीद्वारे भरले नसल्यामुळे रत्नागिरी मार्गावरील दोन शिवशाही बसेस खाजगी फायनान्स कंपनीने जप्त केलेल्या आहेत. रेन्बो कंपनीने दिनांक २६/०७/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये शिवशाही बसेसचा पुरवठा करू शकणार नसल्याबाबत राज्य परिवहन महामंडळास कळविले आहे. त्यामुळे सदर कंपनीने करारपत्रातील तरतुदीचा भंग केला असल्याने कंपनीसोबतचा करार खंडीत करून दंड व वसूली करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना दुधाला दर देण्याबाबत

(४४) * ४५४४३ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.मोहनराव कदम, श्री.सुभाष झांबड, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात दुधाचे एकूण उत्पादनापैकी ६० टक्के दुधाचे संकलन आणि खरेदी खाजगी संघ करीत असून उर्वरित ४० टक्के दूध सहकारी आणि शासकीय डेअर्यामार्फत घेतले जात असून शासनाने दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना रुपये २७ प्रति लिटर दूध दरवाढीसाठी एका वर्षात सहा आदेश काढले, परंतु खाजगी दूध संघ शासन निर्णयाचे पालन न करता आपल्या मर्जीने दूधाचा पुरवठा कमी जास्त करून किंमत निश्चित करून शेतकऱ्यांची व ग्राहकांची लूट करीत असल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यातील खाजगी दूध संघानी शासन आदेशापेक्षा दोन रुपये कमी दूध दर देण्याबाबत दरपत्रक काढले असून याबाबत महानंदने अद्याप दरपत्रक काढले नसल्याने सहकारी दूध संघाकडून खरेदी होणाऱ्या दूधाला किती दर देणार असा प्रश्न निर्माण झाला आहे, यामुळे शासनाने निर्णय घेऊन महानंदचे सहकारी दूध संघाकडून दूध खरेदीचे दरपत्रक जाहीर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) असल्यास, गायीच्या दूधाला २५ रुपये प्रतिलिटर दर देण्याचा निर्णय शासनाने दिला असूनही सहकारी आणि खाजगी प्रकल्पांच्या चालकांनी पिशवीबंद दूधाच्या दरात वाढ केल्याने मुंबई, ठाणे, पुण्यासह मोठ्या शहरांतील ग्राहकांना प्रतिलिटर दुधाकरीता रुपये ३ ते ५ जादा खर्च करावा लागत असून त्यामुळे ग्राहकांची लूट होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासन आदेशानुसार दूधाला दर न देता शेतकऱ्यांची व ग्राहकांची लूट करणाऱ्या खाजगी दूध संघावर कारवाई करून ग्राहकांना सवलतीच्या दरात दूध देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) जीवनावश्यक वस्तु अधिनियम, १९५५ मधील तरतूदीनुसार जीवनावश्यक वस्तुंकरीता किमान आधारभूत किंमत निश्चित करण्याचे अधिकार केंद्र शासनास आहेत. दुधासाठी केंद्र शासनाने किमान आधारभूत किंमत निश्चित केलेली नाही.

सद्यःस्थितीत खाजगी दूध क्षेत्राच्या दूध खरेदी व विक्री दरावर शासनाचे कायदेशीर बंधन नाही. त्यामुळे शासनाने शासकीय दूध योजनेकरीता निश्चित केलेले दूध खरेदी व विक्री दर खाजगी क्षेत्रावर बंधनकारक नाही. खाजगी दुग्धक्षेत्र आपल्या स्तरावर दूध खरेदी व विक्रीचे दर निश्चित करीत असतात ही वस्तुस्थिती आहे.

(२) शासनाचे दूध खरेदी व विक्रीचे दर हे केवळ शासकीय दूध योजनेकरीता आवश्यक असणाऱ्या दूधासाठी असतात. राज्यातील खाजगी, सहकारी दूध संघ व महानंद हे त्यांच्यास्तरावर दूधाच्या खरेदी व विक्रीचे दरपत्रक

स्वतंत्रपणे जाहीर करित असतात. सहकारी दूध संघांनी शासनाने निश्चित केलेल्या दूध खरेदी दराने दूध उत्पादकांकडून दूध खरेदी करावे असे निदेश महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम ७९अ अन्वये शासनाने १० जुलै, २०१५ रोजी निर्गमित केले आहेत. मात्र, काही सहकारी दूध संघांनी यासंदर्भात मा.उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केल्या असून मा.उच्च न्यायालयाने याप्रकरणी पुढील आदेशापर्यंत कार्यवाही करण्यास अंतरिम आदेशाद्वारे मज्जाव केला आहे. सध्या सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) शासनाच्या दिनांक २७ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेला रुपये २५/- प्रति लिटर हा दर शासकीय दूध योजनेच्या दूध खरेदीसाठीचा असून विक्री दर रुपये ३७/- प्रति लिटर असा आहे.

खाजगी क्षेत्र तसेच सहकारी दूध संघाच्या दूध विक्री दरावर शासनाचे कायदेशिर नियंत्रण नसल्याने त्यांच्या दूध विक्रीचे दर त्यांच्या स्तरावर ठरविण्यात येऊन त्या दुधाची विक्री ग्राहकांना करण्यात येत असते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गावरील पुलांची कामे अपूर्णवस्थेत असल्याबाबत

(४५) * ४४४९९ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अनिकेत तटकरे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गावरील जगबुडी, वाशिष्ठी, शास्त्री, सप्तलिंगी, आंजणारी, वाकेड, जानवली, कसाल, राजापूर, खारेपाटण, कोळंबे, बांबर्डे, खेड व चिपळूण येथील १४ पुलांच्या पुनर्बांधणीसाठी रुपये १८७ कोटी ७९ लाखांची प्रशासकीय मंजूरी देण्यात आल्यानंतर ठेकेदारांना कामेही देण्यात आलेली आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरहू महामार्गाच्या पुलांची कामे ठेकेदारांनी पूर्णतः थांबविली असल्यामुळे पुलांची कामे रखडलेली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू पुलांची कामे करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

सदर १४ पुलांच्या पुनर्बांधणीसाठी केंद्र शासनाकडून दिनांक २०/०८/२०१४ रोजी रुपये १८७.७९ कोटी रक्कमेस मंजूरी प्राप्त झाल्यानंतर सदर कामे कंत्राटदार मे.खरे आणि तारकुंडे पाटील कं., नागपूर यांना दिनांक २७/०१/२०१५ रोजी देण्यात आली होती.

(२) होय, हे खरे आहे.

सदर कामे दिनांक २६/०७/२०१६ पर्यंत पूर्ण होणे आवश्यक होते. तथापि, ही कामे कंत्राटदाराने विहित वेळेत पूर्ण न करता बऱ्याच कालावधीकरीता बंद ठेवल्याने रखडलेली आहेत.

(३) सदर पुलांची कामे पूर्ण करण्याकरीता कंत्राटदारास वेळोवेळी नोटीसा देऊनही कामे पूर्ण न केल्यामुळे ही कामे शीघ्रगतीने पूर्ण करणेच्या दृष्टीने कंत्राटदारांकडून काढून घेण्यात आली आहेत व नव्याने कंत्राटदार नियुक्त करण्याबाबतची कार्यवाही प्रगतीत असून नोव्हेंबर, २०१९ अखेर नियुक्ती करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मूल (जि.चंद्रपूर) तालुक्यात सेतू केंद्रातील कामे
संथगतीने होत असल्याबाबत**

(४६) * ४४३४४ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार :

सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मूल (जि.चंद्रपूर) तालुक्यात सेतू केंद्रातील महिला बचत गटाच्या माध्यमातून सुरु असलेली कामे संथगतीने सुरु असल्याने विद्यार्थी व नागरीकांना रहिवासी प्रमाणपत्र, अधिवास प्रमाणपत्र, जातीचा दाखला इ.

दस्तऐवज विलंबाने मिळत असल्याने विद्यार्थी व नागरीकांची गैरसोय होत असल्याचे दिनांक १७/८/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अशी बाब निदर्शनास आली नाही,

(२) चंद्रपूर जिल्ह्यातील सर्व तालुकास्तरावरील सेतू केंद्र हे महिला आर्थिक विकास महामंडळ, चंद्रपूर यांना माहे जुलै, २०१७ पासून चालविण्याकरीता देण्यात आले आहेत.

त्याच प्रमाणे महिला आर्थिक विकास महामंडळास मूल तालुक्यातील तहसिल स्तरावरील सेतू केंद्र देण्यात आले असून ते महाऑनलाईन द्वारे विकसित केलेल्या आज्ञावलीद्वारे सुरु करण्यात आले आहे. सुरुवातीला सॉफ्टवेअरचे पुरेसे ज्ञान ऑपरेटर यांना नसल्याने एक आठवडा महाऑनलाईनच्या सॉफ्टवेअरची कार्यवाही संधगतीने सुरु होती. परंतु त्यानंतर सेतू केंद्रातून ऑनलाईन प्रमाणपत्रांचे सुरळीत वाटप सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही

मौजे मोंड-वानिवडे (ता.देवगड, जि.सिंधुदुर्ग) खाडीवर

पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(४७) * ४४३६७ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे मोंड-वानिवडे (ता.देवगड, जि.सिंधुदुर्ग) खाडीवर पूल बांधण्याबाबत मागील ३० वर्षांपासूनच्या मागणीनंतर सन १९९६-९७, १९९७-९८ तदनंतर पुन्हा २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात कोट्यवधी रुपयांची आर्थिक तरतूद होऊनही पुलाचे काम सुरु झालेले नसतानाही माहे मार्च, २०१७ अखेर रुपये

१ कोटी ४ लाख ९८ हजार इतकी रक्कम खर्च केल्याचे दाखवून झालेल्या गैरव्यवहारासंदर्भात दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी विधानमंडळाला सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षाच्या खर्चाचे पूरक विवरणपत्र सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, कणकवली यांनी दिनांक १८ मार्च, २०१८ रोजी जा.क्र. सा.बा.वि./कणक/लेखा/निविदा/१६९२ ई निविदा क्र. १ सन २०१८-१९ अन्वये अंदाजित किंमत रुपये ५ कोटी ८१ लाख ३९ हजार ९३९ ची निविदा वर्तमानपत्राच्या माध्यमाद्वारे जाहीर करून सदरहू निविदा दिनांक १४ मे, २०१८ रोजी अधीक्षक अभियंता, रत्नागिरी सार्वजनिक बांधकाम मंडळ यांचे कार्यालयात ऑनलाईन उघडण्यात येईल असेही जाहीर करण्यात येवून आजमितीस निविदा निश्चित करून सदरहू मॉड-वानिवडे पुलाच्या बांधकामाचा कार्यारंभ आदेश ठेकेदाराला देण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू पुलाच्या बांधकामाचा कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेला नसतानाही या पुलाच्या बांधकामावर माहे मार्च, २०१७ अखेर रुपये १ कोटी ४ लाख ९८ हजार इतकी रक्कम खर्च केलेला दाखवून झालेल्या गैरव्यवहाराची शासनाने चौकशी करून दोषींवर कारवाई करून पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) प्रश्नांकित कामाची निविदा प्रसिध्द करण्यात आली आहे. तथापि, अद्याप निविदा अंतिम करून कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेले नाहीत.

(३) व (४) या प्रकरणी अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम दक्षता पथक मंडळ, मुंबई यांचेमार्फत सविस्तर चौकशी करण्यात येत आहे.

**ठाणे-डोंबिवली औद्योगिक परिसरातील प्रोबेस कंपनीत झालेल्या
अपघातातील नुकसानग्रस्तांना मदत मिळणेबाबत**

(४८) * ४४०३८ श्री.किरण पावसकर, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.मोहनराव कदम, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे-डोंबिवली एमआयडीसीमधील फेज-२ मध्ये असलेल्या प्रोबेस केमिकल कंपनीत दिनांक २६ मे, २०१६ रोजी भीषण स्फोट होऊन नऊ जणांचा मृत्यू व १८० नागरिक जखमी तसेच अडीच हजाराहून घरांचे नुकसान होवूनही बाधितांना कोणतीच नुकसान भरपाई मिळाली नसल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात डोंबिवली वेल्फेअर असोसिएशनकडून मा.मुख्यमंत्री यांना पत्रव्यवहार करण्यात आला असून नुकसानग्रस्तांनी प्रोबेस कंपनीविरोधात दावा दाखल करून विमा कंपनीकडून नुकसान भरपाई मिळवावी असे मा.मुख्यमंत्री कार्यालयाकडून सांगितले जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशीसाठी जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या समितीने अहवालात नोंदविलेल्या शिफारशीत अतिधोकादायक रासायनिक कंपन्या या लोकवस्तीपासून दूर स्थलांतरीत करण्यास तसेच औद्योगिक परिसरातील बेकायदा बांधकामे निष्कासित करण्याचे सुचविले असल्याचे माहे जुलै, २०१८ रोजी वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून समितीच्या अहवालाच्या शिफारशीनुसार शासनस्तरावरून कार्यवाही होण्याबाबत तसेच नुकसानग्रस्तांना तात्काळ मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) या घटनेमध्ये २६६० नागरीकांच्या मालमत्तांचे रुपये ७,४३,२७,९९० नुकसान झाल्याचे दिसून आले. याबाबत मुख्यमंत्री सचिवालयाने दिनांक ०८/०८/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये, प्रस्तुत प्रकरणी संबंधित मालमत्ताधारकांनी प्रोबेस कंपनीवर नुकसानभरपाईचा दावा दाखल करणे आवश्यक असून यासाठी सदर कंपनीचा Industrial Insurance असल्यास त्याअंतर्गत विमा कंपनीकडे नुकसानभरपाई मिळण्यासाठी दावा दाखल करणे उचित होईल असे कळविले आहे.

(३) होय.

(४) जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित करण्यात आलेल्या समितीने यासंदर्भात सादर केलेल्या अहवालामध्ये सुचविलेल्या उपाययोजना व तद्संदर्भातील कार्यवाहीबाबत संबंधित विभाग/प्राधिकरणे/मंडळे यांना यासंदर्भात समितीचा अहवाल सादर करण्यात आला असून उक्त प्राधिकरणांकडून यासंदर्भातील अहवाल प्रलंबित आहे.

डॉ.बिबली एम.आय.डी.सी.मध्ये फेज-२ मध्ये असलेल्या प्रोबेस या केमीकल कंपनीत झालेल्या भीषण स्फोटात १२ व्यक्ती मृत झाल्याचे व २१५ व्यक्ती जखमी झाल्याचे निदर्शनास आले. त्यानुषंगाने मुख्यमंत्री सहायता निधीमधून सदर आपत्तीमुळे मृत्यू झालेल्या १२ व्यक्तींच्या वारसांना प्रत्येकी २ लक्ष प्रमाणे एकूण २४ लक्ष रुपये व जखमी झालेल्या २१५ व्यक्तींच्या उपचारासाठी एकूण रुपये २४,५९,४९० मंजूर करण्यात आले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात खाजगी वाहतूक कंपनी प्रवासी भाडेवाढ करून प्रवाशांची
लूट करीत असल्याबाबत**

(४९) * ४४९९१ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात खाजगी वाहतूक बस कंपन्या सण व सुट्टीच्या कालावधीत प्रवासी भाडेवाढ करून प्रवाशांची लूट करीत असून याबाबत शासनाने खाजगी वाहतूकदारांच्या तिकिटदारांच्या नियंत्रणासाठी नियम, अटी, निश्चित धोरण तयार करून कायदा करण्याबाबत कार्यवाही केली आहे काय,

(२) असल्यास, लग्न सराई, सण व सुट्टीच्या कालावधीत प्रवासी भाडेवाढ करून प्रवाशांची लूट करणाऱ्याविरूद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दिलेल्या आदेशाप्रमाणे केंद्र शासनाने सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ रोड ट्रान्सपोर्ट (CIRT) पुणे यांची सन २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान नियुक्ती केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सीआयआरटी ने अशा ट्रॅव्हल्स कंपन्या व इतर खाजगी वाहतूकदार प्रवासी भाडे वाढ करून लूट करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, त्याचप्रमाणे मराठवाड्यातील अशा वाहतूकदारांविरूद्ध केलेल्या कारवाईची सविस्तर माहिती काय आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) खरे आहे.

दिनांक २७/०४/२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये राज्यातील खाजगी कंत्राटी प्रवाशी वाहनांचे कमाल भाडेदर निश्चित करण्यात आलेले आहे.

(२) हे खरे नाही.

शासनाने दिनांक ०५/१२/२०१४ रोजीच्या पत्रान्वये खाजगी कंत्राटी प्रवाशी वाहनांचे कमाल भाडेदर निश्चित करण्याकरीता सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ रोड ट्रान्सपोर्ट (CIRT), पुणे या केंद्र शासनाच्या संस्थेद्वारे तज्ञ समिती गठित करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता दिली. त्यानुसार सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ रोड ट्रान्सपोर्ट (CIRT), पुणे यांनी सादर केलेल्या अहवालाच्या आधारे शासनाने दिनांक २७/०४/२०१८ रोजीचा शासन निर्णय जारी केला.

(३) वरील शासन निर्णयानुसार राज्यातील प्रादेशिक/उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयांमार्फत खाजगी प्रवासी बसेसची तपासणी करण्यात येत आहे.

याबाबत परिवहन विभागाकडे एकूण ७६ तक्रारी प्राप्त झाल्या असून त्यापैकी २ प्रकरणात जास्त भाडे आकारल्याचे आढळून आलेले आहे.

उक्त २ प्रकरणात रुपये ९४००/- इतका दंड वसूल करण्यात आलेला आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात शालेय अवैध वाहतुकीवर नियंत्रण ठेवण्याबाबत

(५०) * ४४६२६ आर्कि.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई शहर, ठाणे व राज्यात शालेय अवैध वाहतुकीच्या संख्येत वाढ होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वाढत्या शालेय अवैध वाहतुकीवर नियंत्रण घालण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) हे खरे आहे.

राज्यातील सर्व परिवहन कार्यालयांना शालेय विद्यार्थ्यांची अवैध वाहतूक करणाऱ्या व स्कूल बसेस नियमावलीतील तरतूदींचे उल्लंघन करणाऱ्या स्कूल बसेसची तपासणी करण्यासाठी दिनांक ०१/१०/२०१८ ते १५/१०/२०१८ पर्यंत विशेष मोहिम राबविली असता सदर तपासणीमध्ये शालेय विद्यार्थ्यांची वाहतूक करणारी ३१६ अवैध वाहने आढळून आली आहेत.

(२) शासनाने हे दिनांक २२/०३/२०११ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षित वाहतुकीसाठी नियमावली लागू केली असून त्यानुसार राज्यातील परिवहन कार्यालयातील वायुवेगपथकामार्फत शालेय विद्यार्थ्यांची अवैध वाहतूक करणाऱ्या तसेच स्कूल बस नियमावलीतील तरतूदींचे उल्लंघन करणाऱ्या वाहनांची विशेष तपासणी मोहिम आयोजित करून दोषी वाहनांवर कारवाई करण्यात येते. दिनांक २५/०६/२०१८ ते दिनांक ०९/०७/२०१८ व दिनांक ०१/१०/२०१८ ते दिनांक १५/१०/२०१८ या कालावधीसाठी विशेष स्कूल बस तपासणी मोहिम राबविण्यात आली होती. त्याबाबतचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

मोहिमेचा कालावधी	तपासलेली वाहने	दोषी वाहने	एकूण दंड वसूली (रु. लाखात)
दि. २५/०६/२०१८ ते ०९/०७/२०१८	६४२९	१८६४	२७.९८
दि. ०१/१०/२०१८ ते १५/१०/२०१८	५८५४	१२४९	१९.०८

याशिवाय एप्रिल, २०१८ ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीतही वाहनांची तपासणी वायुवेगपथकामार्फत करण्यात येते.

एप्रिल, २०१८ ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीत तपासणीची एकत्रित माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

तपासलेली वाहने		दोषी वाहने		अटकावून ठेवलेली वाहने	एकूण दंडवसूली (रुपये लाखात)
स्कूल बस	विद्यार्थ्यांचे अवैध वाहतूक करणारी वाहने	स्कूल बस	विद्यार्थ्यांचे अवैध वाहतूक करणारी वाहने		
८६२३	७५९२	२६३२	१७२१	४९०	८६.४६

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील अवैध रिक्शा वाहतूक रोखण्याबाबत

(५१) * ४६३४७ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कांदिवली (मुंबई) येथे दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१८ रोजी रिक्शाच्या सीएनजी टाकीचा स्फोट झाल्याच्या घटनेनंतर मुंबई शहरात असलेल्या २५ ते ३० हजार अवैध रिक्शाचालकांमुळे हजारो प्रवाशांची सुरक्षा धोक्यात आल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अवैध रिक्शाचालकांना रोखण्यासाठी शासनाने सात वर्षांपूर्वी 'रेडीओ फ्रिक्वेन्सी आयडेंटिफिकेशन कार्ड' (आरएफआयडी) योजनेचा प्रस्ताव तयार केला होता, सदरहू प्रस्तावाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर योजनेमुळे पेट्रोल पंपाप्रमाणेच चेकनाके, टोलनाके येथे अवैध रिक्शाचालकांना आळा बसणार असल्याने या योजनेची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) अशा आशयाची बातमी वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेली आहे.

(२) याबाबत वस्तुस्थिती अशी आहे की, प्राधिकरण क्षेत्रातील रिक्शा व टॅक्सी वाहनांना "क्युआर कोड" (QR Code) प्लेटस् किंवा आरएफआयडी टॅग बसविण्यासाठी मुंबई महानगर क्षेत्र परिवहन प्राधिकरण यांच्या दिनांक १९/०१/२०१८ रोजीच्या बैठकीतील निर्णय क्रमांक ०१/२०१८ नुसार प्राधिकरणाने मान्यता दिली आहे. त्यानुषंगाने रिक्शा/टॅक्सी वाहनांच्या अभिलेखाचे संगणकीकरण करण्याची बाब कार्यवाहीखाली आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रत्नागिरी जिल्ह्यातील मच्छिमारांचा डिझेल
परतावा प्रलंबित असल्याबाबत**

(५२) * ४४७२४ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, श्रीमती स्मिता वाघ, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील सागरी मासेमारी करणाऱ्या सुमारे १८०० नौकांचा रुपये ३० कोटींचा डिझेल अनुदान परतावा प्रलंबित असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर इंधनावरील परतावा मिळत नसल्याने डिझेल इंधनाची खरेदी सागरी मासेमारी करणाऱ्या नौकांना बाजारभावाने करावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मच्छिमारांचा प्रलंबित डिझेल परतावा देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय.

- (२) होय, योजनेच्या अटीशर्तीनुसार मच्छिमारांना प्रथम बाजारभावानुसारच डिझेल खरेदी करावे लागते.
- (३) सन २०१८-१९ या अर्थसंकल्पीय वर्षात डिझेल प्रतिपुर्तीसाठी रुपये ६०.०० कोटी इतका निधी अर्थसंकल्पीय करण्यात आलेला आहे. त्यापैकी रुपये ४२.०० कोटी इतका निधी दिनांक २८/०८/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये वितरीत करण्यात आला असून सदर वितरीत निधीपैकी रत्नागिरी जिल्ह्यासाठी रुपये ०७.०० कोटी वितरीत करण्यात आलेले आहेत.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बीड जिल्हा परिषदेच्या पशुसंवर्धन विभागांतर्गत औषध
खरेदीमध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५३) * ४४९६५ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी :

सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्हा परिषदेच्या पशुसंवर्धन विभागांतर्गत जिल्ह्यात १४० पशुवैद्यकीय रुग्णालये असून माहे मार्च, २०१८ मध्ये जनावराच्या लसीकरणासाठी सुयां खरेदीची गरज दाखवून माहे एप्रिल-मे, २०१८ मध्ये सुयांचा पुरवठा करून जुन्या तारखेचे देयकांचे धनादेश अधिकाऱ्यांनी स्वतःच्या नावाने उचलल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रुग्णालय आणि तालुकास्तरावर एकाच पुरवठादाराकडून सुयांची खरेदी करण्यात आली असून पशुवैद्यकीय रुग्णालयात पुरवठा केलेल्या सुयांच्या बॉक्सवर (फॉर द युज ऑफ गव्ह ऑफ गुजरात) नॉट फॉर सेल असे स्टिकर आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) पशुधन विकास अधिकारी विस्तार यांचेस्तरावरून तसेच, पशुवैद्यकीय संस्था प्रमुखांनी खरेदी केलेल्या सुया विहित मुदतीत खरेदी करण्यात आल्या असून, १२ व्या फेरीच्या लसीकरणासाठी दिनांक ०७/०३/२०१८ ते ३०/०३/२०१८ दरम्यान सदर सुयांचा विनियोग करण्यात आलेला आहे. विहित शासकीय पध्दतीचा अवलंब करून, खरेदी केलेले साहित्यप्राप्त झाल्याची संबंधितांनी खात्री करून व संबंधित पशुवैद्यकीय संस्थाप्रमुखांच्या प्रमाणपत्रानुसारच पुरवठादारास देयकांचे प्रदान करण्यात आलेले आहे.

(२) लाळ-खुरकृत रोग नियंत्रण लसीकरणाची १२ वी फेरी सुरु असताना सुयांचा पुरवठा/खरेदी केलेल्या पशुवैद्यकीय संस्थाप्रमुखांनी याबाबत कोणती माहिती अगर आक्षेप तालुका/जिल्हा कार्यालयाकडे नोंदविलेली नाही. तसेच,

प्रत्यक्ष सुयांचे बॉक्स स्विकारण्याच्या वेळी बॉक्सवर (फॉर द युज ऑफ गव्ह ऑफ गुजरात) नॉट फॉर सेल अशा प्रकारचे स्टिकर/छपाई निदर्शनास आलेले नाही. लसीकरण फेरी दरम्यान सदर सुयांचा विनियोग झाल्यानंतर बॉक्सवरील एमआरपीचे स्टिकर काढल्यानंतर त्याखाली बॉक्सवर सदर माहिती आढळून आली.

(३) दिनांक १८/०८/२०१८ रोजी दै.सकाळ वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बीड यांनी दिनांक १८/०८/२०१८ रोजी चौकशी समिती गठीत केली होती. चौकशी समितीमध्ये अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी व उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बीड यांचा समावेश करण्यात आला होता.

सदर चौकशी समितीने दिनांक १०/१०/२०१८ रोजी चौकशी अहवाल सादर केलेला असून, प्राथमिक चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने संबंधित अधिकारी यांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे पाचल (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) येथील बस स्थानकावरून
मुंबईत परतण्यासाठी जादा बस गाड्या सोडण्याबाबत**

(५४) * ४६४१३ श्रीमती विद्या चव्हाण : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे पाचल (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) येथील बस स्थानकावरून गणपती उत्सव, दिवाळी व उन्हाळी सुट्टीच्या कालावधीत मुंबईत परतण्यासाठी राज्य परिवहन महामंडळाच्या जादा बस गाड्या सोडण्याबाबत राज्यसभा सदस्य तसेच स्थानिक पाचल ग्रामविकास मंडळ यांनी मा.परिवहन मंत्री व नियंत्रक, राज्य परिवहन महामंडळ, राजापूर यांच्याकडे दिनांक १० व १५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मौजे पाचल येथील बस स्थानकावरून मुंबईत परतण्यासाठी जादा बस गाड्या सोडण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) राज्य परिवहन महामंडळाद्वारे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये गणपती उत्सवात जादा परतीच्या वाहतूकीसाठी दिनांक १८/०९/२०१८ ते दिनांक २०/०९/२०१८ या कालावधीत एकूण १९ जादा गाड्या पाचल येथून मुंबईकडे सोडण्यात आलेल्या आहेत. त्याचप्रमाणे पाचल येथून दिवाळी व उन्हाळी हंगामामध्ये देखील प्रवाशांच्या मागणीनुसार जादा गाड्या चालविण्यात येतात.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कल्याण (जि.ठाणे) तालुक्यातील भातसा नदीपात्रातील अनधिकृत बांधकामे निष्कासित करण्याबाबत

(५५) * ४४८८० अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खडवली-बेहेरे (ता.कल्याण, जि.ठाणे) गावांच्या हद्दीत वाहणाऱ्या भातसा नदीपात्रात मागील पाच ते सहा महिन्यांपासून बेकायदेशीरपणे पुलाची उभारणी केली असल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय.

(२) असल्यास, नदी किनाऱ्यालगतच्या मोकळ्या जागेसह आसपासच्या परिसरात बेकायदा इमारती व अनधिकृत चाळी बांधण्याची कामे मोठ्या प्रमाणात सुरु असून याबाबत ग्रामस्थ व संस्थांनी पोलीस ठाण्यात व विविध शासकीय यंत्रणांकडे तक्रारी करूनही कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून खडवली-बेहेरे परिसर व भातसा नदीपात्रातील अनधिकृत व बेकायदा बांधकामे निष्कासित करून संबंधित भूमाफियांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) खडवली-बेहेरे (ता.कल्याण, जि.ठाणे) गावांच्या हद्दीत वाहणाऱ्या भातसा नदीपात्रात बेकायदेशीरपणे पुलाचे बांधकाम केल्याचे निदर्शनास आल्याने सदर बांधकाम दिनांक ०४/०६/२०१८

रोजी अंशतः निष्कासित करण्यात आले आहे. तसेच, सदरचे नदीपात्राचे क्षेत्र अधीक्षक अभियंता, सिंचन विभाग (भातसा प्रकल्प) यांच्या कार्यक्षेत्रातील असल्याने पुढील निष्कासनाची कार्यवाही करणे व नव्याने बांधकाम होऊ देऊ नये याकरीता तहसिलदार, कल्याण यांनी अधीक्षक अभियंता, सिंचन विभाग (भातसा प्रकल्प) यांना कळविले आहे.

गुप ग्रामपंचायत, बेहेरे हद्दीतील बेकायदा इमारती व अनधिकृत चाळी बांधकाम करणाऱ्या १२ विकासकांवर गुन्हे दाखल करण्याबाबत ग्रामपंचायतीमार्फत पोलीस विभागास कळविण्यात आले असून एकूण ५२ अनधिकृत बांधकामांना ग्रामपंचायतीमार्फत नोटीसा देण्यात आलेल्या आहेत.

राज्यातील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात अद्ययावत प्रणाली कार्यान्वित करण्याबाबत

(५६) * ४४१५५ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अद्ययावत प्रणाली 'वाहन ४.०' आणि 'सारथी ४.०' ही प्रक्रिया कार्यान्वित असून ही प्रक्रिया संधगतीने तर बंद अवस्थेत असल्याने नागरिकांना दलालामार्फत वाहन परवान्यासाठी पायपीट करावे लागत असून त्यांना रुपये ४०० ते ५०० भुर्दंड सहन करावा लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू प्रणाली सुरळीत व सोप्या पध्दतीने कार्यान्वित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारण काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) राष्ट्रीय सूचना केंद्र यांनी विकसित केलेली सारथी ४.० व वाहन ४.० या वेब आधारीत प्रणालीचा राज्यातील सर्व परिवहन कार्यालयांमध्ये वापर करण्यात येत असून या प्रणालीद्वारे अर्जदारांना विविध कामासाठीचे अर्ज व त्यासाठीचे शुल्क ऑनलाईन पध्दतीने घरबसल्या जमा करता येते. सदर यंत्रणा सुरळीतपणे चालू राहण्यासाठी प्रत्येक कार्यालयात एमपीएलएस पध्दतीची १० एमबीपीएस क्षमतेची जोडणी कार्यरत असून मुख्य संगणकास १०० एमबीपीएस क्षमतेची जोडणी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. काही प्रकरणात केंद्रीय संगणकात अडचण उद्भवल्यास ऑनलाईन अर्ज स्विकृती व अर्ज निपटारा गती बाधित होते. सदरची परिस्थिती तुरळकपणे एखाद्या दिवशी व काही कालावधीसाठीच उद्भवते. केंद्रीय संगणकातील अडचणीबाबत राष्ट्रीय सूचना केंद्राकडे पाठपुरावा केला जातो.

प्रत्येक परिवहन कार्यालयात जनतेस ठळकपणे दिसेल या पध्दतीने अनधिकृत दलालांपासून सावध राहण्याची सूचना प्रदर्शित करण्यात आल्या आहेत. तसेच विभागाच्या दक्षता पथकाने परिवहन कार्यालयात अचानक भेटी देऊन अनधिकृत दलालांविरुद्ध कारवाई करण्यात येते. त्यामुळे अर्जदारास परवान्यासाठी ४०० ते ५०० रुपयाचा भुरदंड सहन करावा लागतो ही बाब वस्तुस्थितीस धरून नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील पीयूसी मशिनची (कैलिब्रेशन) तपासणी होत नसल्याबाबत

(५७) * ४५३४७ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाहनांमधून निघणारा रासायनिक धूर वातावरणात मिसळून मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण होत असल्याची तपासणी करण्याकरीता राज्यातील प्रादेशिक परिवहन महामंडळाच्या कार्यालयात १२० पीयूसी मशीन देण्यात आल्या होत्या, मात्र गेल्या १८ वर्षांपासून उक्त पीयूसी मशिनची एकदाही (कैलिब्रेशन) तपासणी झाली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पीयूसी मशिनची एकदाही (कैलिब्रेशन) तपासणी झाली नसल्याने ते प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात विनावापर पडून आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, हवेत कार्बन मोनोक्साइड, हाइड्रोकार्बन, नाइट्रोजन ऑक्साईड, पार्टिकुलेट मॅटर असे घातक घटक मिसळून मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण होत आहे हे तपासणीसाठी प्रादेशिक परिवहन कार्यालय फिटनेस प्रमाणपत्र देतावेळी प्रदूषण स्तर माहितीसाठी "पोल्युशन अंडर कंट्रोल" पीयूसी चे प्रमाणपत्र देते, राज्यात ३५ प्रादेशिक परिवहन कार्यालये आहेत, त्यांना सन २००० मध्ये ७० व माहे ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये ५० मशीन देण्यात आल्या होत्या, यासाठी शासनाने करोडो रुपये खर्च केले मात्र या मशिनचा उपयोग झाला नाही, यामुळे वाहनांची तपासणी मोटर वाहन निरीक्षक रस्त्यावरील पीयूसी केंद्रावर मिळणाऱ्या पीयूसी प्रमाणपत्राला योग्य समजून प्रमाणपत्र देत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) अंशतः खरे आहे.

सन २०१५ मध्ये मोटर वाहन विभागातील ५० कार्यालयांना ५० वायु प्रदूषण नियंत्रण तपासणी यंत्र (स्मोक मीटर) वाटप करण्यात आलेले आहे. यापैकी १५ यंत्रांचे कॅलिब्रेशन करण्यात आलेले आहे.

(२) व (३) वाटप करण्यात आलेल्या ५० वायु प्रदूषण नियंत्रण तपासणी यंत्रांपैकी ३२ यंत्रे चालू स्थितीत आहे. तसेच १८ यंत्रांच्या दुरुस्तीची बाब कार्यवाहीखाली आहे. वाहन योग्यता प्रमाणपत्र नुतनीकरण तपासणी संदर्भात केंद्रिय मोटर वाहन नियम ६२ नुसार मुदतीतील वायुप्रदूषण प्रमाणपत्र तपासून त्या आधारे योग्यता प्रमाणपत्र नुतनीकरणाची कार्यवाही करण्यात येते.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे मढेगाव (ता.माणगाव, जि.रायगड) येथील डोंगरालगतच्या
भागात संरक्षण भिंत बांधण्याबाबत**

(५८) * ४४०४५ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) मौजे मढेगाव (ता.माणगाव, जि.रायगड) येथील डोंगरालगत माती सुटत असलेल्या जागेत बेलदार समाजाची ५५ घरे असून सदर ठिकाणी संरक्षण भिंत बांधण्याबाबत शासनाकडे मागणी करूनही संरक्षण भिंत बांधली नसल्यामुळे जिवित व वित्तहानी होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाड यांनी घरांची पाहणी करून संरक्षक भिंतीचे रुपये २९१.९१ लक्ष एवढ्या रकमेचे अंदाजपत्रक जिल्हाधिकारी, रायगड यांचेकडे सादर केलेला प्रस्ताव माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये मदत व पुनर्वसन विभागाकडे प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर ठिकाणी संरक्षण भिंत बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, अंशतः खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे. परंतु जिल्हाधिकारी यांनी पाठविलेल्या अहवालात तांत्रिक तपासणी केलेली नाही.

(३) जिल्हाधिकारी, रायगड यांना या विषयाशी संबंधित तांत्रिक यंत्रणा जिऑलॉजिकल सर्वे ऑफ इंडिया (GSI) आणि भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा (GSDA) यांनी जागेची पाहणी करून अहवाल घेणेबाबत विभागाकडून कळविले आहे. याबाबत जिल्हाधिकारी, रायगड यांचा अहवाल अप्राप्त आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोरेगाव (मुंबई) येथील आरे कॉलनीतील वसतिगृहातील
विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत असल्याबाबत**

(५९) * ४६३४५ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोरेगाव (मुंबई) येथील आरे कॉलनीतील हेरिटेज म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या न्यूझीलंड हॉस्टेलमध्ये चित्रपटाचे चित्रीकरण सुरु असल्याने वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांना अनेक गैरसोयींना सामोरे जावे लागत असून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय, यासंदर्भात दिनांक ०६/१०/२०१८ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, आरे यांचेकडे तक्रार प्राप्त झाली होती.

परंतु न्यूझीलंड हॉस्टेल येथे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये होणाऱ्या चित्रीकरणाची पंडित दीनदयाळ उपाध्याय, दुग्ध विज्ञान संस्था, आरे मार्फत विद्यार्थ्यांना पूर्व कल्पना देण्यात आली होती. तसेच न्यूझीलंड हॉस्टेलमध्ये चित्रपटांचे चित्रीकरण सुरु असतानाच्या कालावधीत वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांना वेळेवर चहा, नाश्ता, जेवण नियमितपणे देण्याची व्यवस्था विद्यार्थ्यांच्या सहमतीने मेसच्या शेजारील जागेत तंबू उभारून करण्यात आलेली होती. तसेच या कालावधीत विद्यार्थ्यांच्या तासिका व प्रात्यक्षिके नियमितपणे घेण्यात आली. याबाबत विद्यार्थ्यांची कुठलीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

विद्यार्थ्यांची कोणतीही गैरसोय व कोणतेही शैक्षणिक नुकसान होणार नाही याची पूर्णपणे काळजी प्राचार्य, पंडित दीनदयाळ उपाध्याय दुग्धविज्ञान संस्था यांचेमार्फत घेण्यात आली.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य परिवहन महामंडळाच्या मुंबई सेंट्रल बसस्थानकावरून सुटणारी
विजयदुर्ग बस मॉड गावठाण मार्गे सुरु करण्याबाबत**

(६०) * ४६०७१ श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य परिवहन महामंडळाच्या मुंबई सेंट्रल बसस्थानकावरून सुटणारी विजयदुर्ग बस मॉड गावठाण मार्गे सुरु करण्यासाठी लोकप्रतिनिधी व ग्रामस्थांनी मा.परिवहन मंत्री व संबंधित विभागाकडे लेखी निवेदन देऊन मागणी केली असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू बससेवा मॉड गावठाण मार्गे सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) मुंबई ते विजयदुर्ग या मार्गावर १८.०० वा सुटणारी बसफेरी उन्हाळी जादा वाहतुकीच्या हंगामात प्रायोगिक तत्वावर मॉड गावठाण मार्गे चालविण्यात येणार आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पनवेल (जि.रायगड) येथे मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय
वसतिगृहाचे बांधकाम करण्याबाबत**

(६१) * ४५११४ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती घटकातील विद्यार्थिनींना शिक्षणाच्या सुविधा चांगल्या पध्दतीने मिळाव्यात यासाठी नवीन पनवेल (जि.रायगड) येथे मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतिगृह बांधण्यासाठी

समाजकल्याण विभागाकडून रुपये ४ कोटी ७९ लाख ११ हजार रुपयाचा निधी कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, पनवेल यांचेकडे दिनांक ५ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वर्ग करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिडकोकडून नवीन पनवेल येथील सेक्टर क्र. १३ फ्लॉट क्र. ३ येथील १ हजार ३० चौ.मी. जागेमध्ये वसतिगृह बांधण्यासाठी मंजुरी घेण्यात आली त्यात प्रशासकीय मान्यताही प्राप्त झाल्यानंतर समाजकल्याण विभागाने सदरहू रक्कम वर्ग केल्यानंतर दोन वर्षे होऊनही सार्वजनिक बांधकाम विभागाने वसतिगृह बांधण्याचे काम सुरु केले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतिगृह सन १९६२ पासून भाडे तत्वावर सुरु असून १८ वर्षांपासून रुपये ३ लाख १९ हजार भाडे मोजावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर वसतिगृहाचे बांधकाम सुरु करून वसतिगृह कार्यान्वित होण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

सदरील कामाबाबतचा निधी रुपये ४,७९,११,६००/- दिनांक १४/०७/२०१७ अन्वये कार्यकारी अभियंता, सा.बां.विभाग, पनवेल यांच्याकडे ठेव अंशदान लेखाशिर्षाखाली वर्ग करण्यात आला आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

हरित इमारत संकल्पनेवर आधारित प्रस्तावित वसतिगृहाच्या इमारतीचे आरसीसी संकल्पन व सविस्तर अंदाजपत्रक तयार करण्यात आले होते. परंतु उपभोक्ता विभागाने प्रस्तावित आराखड्यात काही बदल सुचविल्यानुसार मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ यांचेकडून इमारतीचा आराखडा व सविस्तर नकाशे नोव्हेंबर अखेर पूर्ण करण्यात येत आहे.

(३) अंशतः खरे आहे.

सदरील वसतिगृह जून, १९९२ पासून कार्यान्वित झाले असून सन १९९२ ते २००५ या कालावधीत दरमहा भाडे रुपये ४१९०/- व सन २००५ ते १४ ऑगस्ट, २०१३ या कालावधीत दरमहा भाडे तळमजल्यासाठी रुपये ४९१०/- व पहिल्या मजल्यासाठी रुपये ४८०१/- होते. दिनांक १५ ऑगस्ट, २०१३ ते आजपर्यंत दरमहा भाडे रुपये ३,२९,३०२/- आहे.

(४) व (५) प्रस्तावित वसतिगृह इमारतीचा आराखडा व सविस्तर नकाशे मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ यांचेकडून प्राप्त झाल्यानंतर सदर कामास तांत्रिक मंजूरी व निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून इमारतीचे काम सुरु करण्यात येईल.

वर्धा येथील उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय दलालमुक्त करण्याबाबत

(६२) * ४४७७० प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वर्धा येथील उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांचे दलालसोबत संगनमत असून प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात दलालामार्फत काम न करणाऱ्यास कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी अनेक त्रुट्या काढून दलांलामार्फत प्रकरण सादर करण्याचा प्रवृत्त करित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दलालांकडून सादर करण्यात आलेल्या प्रकरणांवर कोडींग बघूनच उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी प्रकरणे तात्काळ निकाली काढत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दलालांची कामे न केल्याने कार्यालयातील एका कर्मचाऱ्याला दलालांनी मारहाण सुध्दा केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील दलालांवर कारवाई करून त्यांना कार्यालयातून हद्दपार करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) या आशयाचे वृत्त दिनांक २७ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या दैनिक लोकमतमध्ये प्रसिध्द झाले होते.

(३) व (४) सदर प्रकरणी मारहाण करणाऱ्या व्यक्तीविरुध्द पोलीस स्टेशन वर्धा येथे अ.प.क्र. १८७७/१८/कलम/१८६, ३५३, ५०४, ५०६ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांनी त्यांच्या कार्यालयाच्या आवारात अनधिकृत व्यक्तीचे अतिक्रमण हटविण्याबाबत पोलीस अधीक्षक, वर्धा व जिल्हाधिकारी, वर्धा यांना कळविले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पारोळा (जि.जळगांव) येथील सार्वजनिक बांधकाम विभागातील
अधिकारी व कर्मचारी कार्यालयात उपस्थित राहत नसल्याबाबत**

(६३) * ४५०२१ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पारोळा (जि.जळगांव) येथील सार्वजनिक बांधकाम उपविभागात कार्यरत अधिकारी व कर्मचारी नेमणुकीच्या ठिकाणी शासकीय निवासस्थान उपलब्ध असताना सदर ठिकाणी राहत नसल्याचे तसेच, कार्यालयात देखील सदरहू अधिकारी व कर्मचारी कार्यालयीन वेळेत उपस्थित राहत नसल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनात आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी कार्यकारी अभियंता यांच्याकडेही तक्रारी करण्यात येवूनही संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांच्या कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अमळनेर यांच्याकडे तक्रार अर्ज प्राप्त झालेला नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ
प्रकल्पग्रस्तांच्या मागण्यांबाबत

(६४) * ४५७९५ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ प्रकल्पग्रस्तांच्या प्रलंबित समस्यांसंदर्भात दिनांक ६/१०/२०१७ रोजी कुलसचिव, डॉ.पं.दे.कृ.वि. अकोला यांनी लेखी आश्वासन देऊन तसेच तोंडी चर्चा करून आज एक वर्षाचा कालावधी होऊनही कोणतीच कार्यवाही झाली नसल्याने प्रकल्पग्रस्त संघटना, अकोला यांनी दिनांक १५/१०/२०१८ पर्यंत समस्या निवारण न झाल्यास दिनांक २०/१०/२०१८ पासून तीव्र आंदोलन करण्याचा इशारा दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रकल्पग्रस्तांच्या प्रलंबित समस्यांबाबत निर्णय घेऊन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) महाराष्ट्र प्रकल्पबाधित व्यक्तींचे पुनर्वसन अधिनियम, १९९९ व सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णय क्र. एईएम-१०८०/३५/१६-अ, दिनांक २१/०१/१९८० नुसार प्रकल्पग्रस्तांची पदे भरण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद शहरातील रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याबाबत

(६५) * ४४८३६ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरातील चार प्रमुख मार्गाचे काम रुपये २४ कोटी खर्च करून टॉपिंगचे काम करण्यात आले, मात्र तीन महिन्यातच या रस्त्यांवरील गतिरोधकांची दुरवस्था झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या सर्व मार्गावर प्लास्टिकचे (रंबलिंग स्ट्रिप्स) गतिरोधक मोठे खिळे ठोकून बसवण्यात आले होते परंतु, खिळे उखडले गेले असल्याने या खिळ्यांमुळे वाहनांची चाके पंकचर होऊन अपघात होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निकृष्ट दर्जाचे रस्त्यांचे काम करणारे ठेकेदार व संबंधित अधिकारी यांचेवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

प्रश्नाधीन रस्त्यांच्या कामांवर रुपये १६.५४ कोटी इतका खर्च करण्यात आला असून गतिरोधक सुस्थितीत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर-तुळजापूर राष्ट्रीय महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे कामात
नियमबाह्य गौण खनिजाचे उत्खनन होत असल्याबाबत**

(६६) * ४५७०४ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर-तुळजापूर राष्ट्रीय महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम करीत असलेल्या दिलीप बिल्डकॉन कंपनीकडून भोसा येथून गौण खनिजाचे नियमबाह्य उत्खनन सुरु असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्थानिक नागरीकांनी याबाबत शासनाकडे तक्रारी केल्यानंतर तहसिल प्रशासन आणि सिंचन विभाग यांनी याबाबतची जबाबदारी आपल्या विभागाची नसल्याने उक्त प्रकरणी नियमबाह्य गौण खनिजाचे उत्खनन करणाऱ्यावर कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नियमबाह्य गौण खनिज उत्खनन करणाऱ्यावर, त्याकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या शासकीय अधिकारी तसेच दिलीप बिल्डकॉन कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) यासंदर्भात मौजा भोसा येथील स्थानिक नागरिकांकडून कोणत्याही प्रकारची तक्रार प्राप्त झालेली नाही. तथापि, मौजा महागांव येथील एका नागरिकाने याबाबत केलेल्या तक्रारीबाबत चौकशी केली असता सदर कंपनीकडून गौण खनिजाचे नियमबाह्य उत्खनन झाल्याची बाब निदर्शनास आली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नांदेड जिल्ह्यातील बोगस बियाणे विक्रेत्यांवर
कारवाई करण्याबाबत**

(६७) * ४५४४० श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कापसाच्या बीटी बियाणात ९० दिवसांपर्यंत बॉडअळीला रोखण्याची ताकद असताना ५० ते ६० दिवसांचे पीक असताना नांदेड जिल्ह्यात कापूस पिकावर बॉडअळीचा प्रादुर्भाव झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नांदेड जिल्ह्यात कोरडवाहू कापसाची लागवड माहे जून, २०१८ अखेरपर्यंत झाली असून सध्या कापूस पाते, फुल लागण्याच्या अवस्थेत असून या सद्यःस्थितीमध्ये रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव आढळून येत आहे, जिनिंग मिलमध्ये गुलाबी बॉडअळीचे पतंग कामगंध सापळ्यांमध्ये सापडत असल्याचे सर्वेक्षणातून दिसून आले आहे, किनवट तालुक्यात ५० ते ६० टक्के कापसाला बॉडअळीची लागण झाल्याचे दिसून येत असून शेजारील तेलंगणा, आंध्रप्रदेशातून आलेल्या बनावट बियाणांमुळे सदरहू स्थिती निर्माण झाली असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बोगस बियाणे विक्रेत्यांवर कारवाई करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) अंशतः खरे आहे.

नांदेड जिल्ह्यातील किनवट तालुक्यात कापूस पिकावर ५० ते ६० टक्के बॉड अळीचा प्रादुर्भाव झाल्याचे निदर्शनास आलेले नाही. नांदेड जिल्ह्यात किड सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्पांतर्गत (क्रॉप सॅप) शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आलेले आहे. तसेच, सर्व क्षेत्रिय अधिकारी व कर्मचारी यांनी गावोगावी मोहिमा राबवून बैठका, कार्यशाळा, प्रशिक्षणे, कृषी वार्ताफलक, क्षेत्रिय भेटी, कृषी विज्ञान केंद्र व कापूस संशोधन केंद्र

यांच्यामार्फत जनजागृती केली आहे. तसेच, क्रॉप सॅप अंतर्गत कामगंध सापळे लावण्यात आलेले होते. त्यामुळे, सद्यःस्थितीत जिल्ह्यात गुलाबी बोंड अळीचा प्रादुर्भाव नियंत्रणात आहे.

माहे एप्रिल, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान परराज्यातून आलेले बोगस बी.टी. कापूस बियाणे विशेष पथकामार्फत तपासणी करून जप्त करण्यात आलेले आहे. सदर बियाणे विक्रेता व बियाणे कंपनी यांच्याविरुद्ध पोलीस स्टेशन, सिंदखेड, ता.माहुर येथे व पोलीस स्टेशन, ता.किनवट येथे गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पेण (जि.रायगड) तालुक्यात भरतीच्या उधाणामुळे
बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

(६८) * ४५६३१ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे :

सन्माननीय खारभूमी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पेण (जि.रायगड) तालुक्यातील कासू-गडब-माचेला-चिर्बी-खारभूमी योजनांतर्गत भरतीच्या उधानाने शेतीचे नुकसान होत असून या वर्षीही उधानाच्या पाण्यामुळे खारे पाणी शेतात जाऊन शेतजमीन नापीक झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या नैसर्गिक आपत्तीमुळे नुकसान होऊनही योग्य शासन निर्णय नसल्याने बाधित शेतकऱ्यांना मदत मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महाराष्ट्र खार जमीन विकास अधिनियम १९७९ अंतर्गत नैसर्गिक आपत्तीमध्ये समाविष्ट न झाल्यामुळे कोकणातील शेतकरी १९७९ पासून मदतीपासून वंचित राहिले असून महाराष्ट्र खार जमीन विकास अधिनियम, १९७९ मध्ये तरतूद नसल्याने शेतकऱ्यांना कोणतीही मदत मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उधानामुळे नापीक झालेल्या जमिनीचा नैसर्गिक आपत्तीत समावेश करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) नुकसान भरपाईच्या अनुषंगाने शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. सीएलएस-२०१२/प्र.क्र.१५७/म-३, दिनांक ३० जानेवारी, २०१४ मध्ये खालील तरतूद आहे -

"केंद्र शासनाने नैसर्गिक आपत्तीमध्ये चक्रीवादळ, भूकंप, आग, पूर, त्सुनामी, गारपीट, दरड कोसळणे, बर्फखंड कोसळणे (हिमवर्षाव), टोळधाड, दुष्काळ, ढगफुटी व कडाक्याची थंडी या आपत्तींचा समावेश केला आहे. सदर आपत्तींकरीता राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीमधून मदत अनुज्ञेय आहे. सदर मदतीचे दर, राज्य शासनामार्फत घोषित केलेल्या अवेळी पाऊस, अतिवृष्टी (शेतीपिकांच्या नुकसानीसह सर्व नुकसान), आकस्मिक आग, समुद्राचे उधाण, वीज कोसळणे या आपत्तींकरीताही लागू करण्यात येत आहेत. त्याचप्रमाणे राज्य शासनाने केंद्र शासनाचे विहित निकष/मदतीच्या व्यतिरिक्त वेळोवेळी अतिरिक्त मदत जाहीर केल्यास, तीदेखील राज्य शासनाच्या निधीतून अनुज्ञेय राहिल."

(३) होय.

(४) उपरोक्त मुद्दा क्र. २ मध्ये नमूद दिनांक ३०/०१/२०१४ च्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार नुकसान भरपाईचा प्रस्ताव शासनस्तरावर तपासण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातील मच्छिमार संस्थांना
परताव्याची रक्कम देण्याबाबत**

(६९) * ४६१०१ श्री.रमेश पाटील : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्ह्यातील मच्छिमर संस्थांचे माहे फेब्रुवारी, २०१७ ते मे, २०१८ या कालावधीचे मुल्यवर्धीत डिझेल तेल कर परताव्याची (व्हॅट रिफंड) रक्कम मिळाली नसल्याने सदरहू परताव्याची रक्कम मत्स्य व्यवसाय विभागाकडून मंजूर करून मिळण्याकरीता धी सातपाटी फिशरमेन्सर सर्वोदय सहकारी सोसायटी लि., ता.जि.पालघर यांनी प्रधान सचिव, मत्स्यव्यवसाय विभाग यांना दिनांक ८ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पालघर जिल्ह्यातील मच्छिमर संस्थांना परताव्याची रक्कम देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय.

- (२) सन २०१८-१९ या अर्थसंकल्पीय वर्षात डिझेल प्रतिपुर्तीसाठी रुपये ६०.०० कोटी इतका निधी अर्थसंकल्पित करण्यात आलेला आहे. त्यापैकी रुपये ४२.०० कोटी इतका निधी दिनांक २८/०८/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये वितरित करण्यात आला असून सदर वितरित निधीपैकी पालघर जिल्ह्यासाठी रुपये १.२५ कोटी वितरित करण्यात आलेले आहेत.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे देवडे (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील जमिनीतून
अवैधरित्या उत्खनन करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत**

- (७०) * ४६३२३ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मौजे देवडे (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथे स.नं. ८९/१७, ९०/१, ९०/५, ९२/१०, ९४/२, १०० व १००/१ इत्यादी शेत व वरकस जमिनीतून जमीन मालकांच्या परवानगीशिवाय जेसीबी मशिनने बेकायदेशीरपणे सुमारे ४ ते ५ फूट खोल जमिनीचे उत्खनन करून १० ते १५ फूट रुंदीचा रस्ता केल्याबाबत स्थानिक महसूल विभागाकडे दिनांक २९/०३/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास तक्रार केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अवैधरित्या माती उत्खनन करून सदरहू माती तीन ते चार कि.मी. वाहून नेण्यात येऊन रस्ता तयार करण्यात आला असून सदरहू माती उत्खननाची रॉयल्टी शासनाकडे जमा करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जमीन मालकाच्या परवानगीशिवाय बेकायदेशीर उत्खनन करणाऱ्यांवर कारवाई करून जमीन मालकाला नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सदर आशयाची तक्रार दिनांक २/४/२०१८ रोजी दिली आहे.

(२) व (३) सदरची माती उत्खनन केलेल्या क्षेत्रामध्येच पूर्वापार वहिवाटीच्या रस्त्यावर पसरविण्यात आली आहे. त्यामुळे माती या गौण खनिजावर स्वामित्वधन आकारण्यात आले नाही.

तथापि, सामाईक मालकीच्या जमिनीमध्ये सहहिस्सेदार यांची परवानगी न घेता सदर जमिनीमध्ये उत्खनन करून रस्ता तयार केला व त्यातील झाडे तोडून अर्जदाराचे नुकसान केले असल्याने देवरुख पोलीस ठाणे येथे गुन्हा रजि.क्र. ८३/१८, भा.दं.वि.कलम ४४७, ४२७ अन्वये दिनांक ०२/०७/२०१८ रोजी गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. तसेच वृक्षतोड करणाऱ्या संबंधिताविरुद्ध वृक्ष अधिकारी तथा परिक्षेत्र वन अधिकारी, रत्नागिरी यांचेकडून दंडात्मक आदेश पारित करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य परिवहन महामंडळास इंधन दरात सवलत देण्याबाबत

(७१) * ४६१३५ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रामदास आंबटकर, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात इंधन दरवाढीमुळे राज्य परिवहन महामंडळावरील आर्थिक भार वाढत असून सहा महिन्यात डिझेल दरवाढीमुळे महामंडळावरील आर्थिक भार रुपये १०० कोटी झाला असून महामंडळ आर्थिक संकटात येत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, इंधन दरवाढीमुळे वाढणारा आर्थिक भार कमी करण्याकरीता प्रवासी भाडेवाढ करण्याचा प्रस्ताव राज्य परिवहन महामंडळाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य परिवहन महामंडळास इंधन दरात सवलत देऊन प्रवासी भाडेवाढ रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) होय.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातील राज्य परिवहन महामंडळाच्या
बस गाड्यांची संख्या वाढविण्याबाबत**

(७२) * ४५१२२ श्री.रविंद्र फाटक, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्ह्यात सन २०१६-१७ व सन २०१७-१८ या कालावधीत राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस प्रवासी वाहतूकदारांची संख्या वाढली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, किती प्रमाणात प्रवाशांच्या संख्येत वाढ झाली आहे आणि प्रवासी संख्येत वाढ होऊनही जिल्ह्यात राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसेसच्या संख्येत वाढ झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, जिल्ह्यात अपुऱ्या बस सेवेमुळे प्रवाश्यांची गैरसोय होत असून पालघर जिल्ह्यात जादा बस गाड्या सोडण्याची मागणी प्रवाश्यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पालघर जिल्ह्यात राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस गाड्यांची संख्या वाढविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२), (३) व (४) राज्य परिवहन महामंडळाच्या पालघर विभागाद्वारे सन २०१६-१७ या वर्षात ६५१.४९ लाख एवढ्या प्रवाशांची वाहतूक करण्यात आलेली असून, सन २०१७-१८ मध्ये ६१२.९५ लाख प्रवाशांची वाहतूक करण्यात आलेली आहे. म्हणजेच सन २०१६-१७ च्या तुलनेत सन २०१७-१८ या वर्षात ३६.५४ लाख एवढी प्रवासी संख्या घटलेली आहे. प्रवासी वाहतुकीसाठी पुरेशा बसेस उपलब्ध आहेत. तथापि, प्रवाशांच्या मागणीनुसार तपासणीअंती आवश्यक तेथे बससेवा पुरविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अलिबाग (जि.रायगड) तालुक्यात मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण
केंद्राकरीता नवीन इमारत बांधण्याबाबत**

- (७३) * ४५०५२ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) अलिबाग (जि.रायगड) तालुक्यामधील मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण केंद्राची इमारत जीर्ण झाली असल्यामुळे सन २००४ पासून सदर इमारत विनावापर असून सदर ठिकाणी नवीन इमारत बांधण्याचा प्रस्ताव सन २०११ मध्ये मत्स्यव्यवसाय विभागाने शासनाकडे पाठविला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण केंद्राच्या इमारतीच्या ठिकाणी अद्ययावत इमारत उभारण्याच्या कामाला कार्यादेश मिळूनही इमारतीच्या बांधकामास सुरुवात झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर ठिकाणी नवीन इमारत बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) होय.

(२) होय.

(३) व (४) इमारतीची जागा ही समुद्र किनाऱ्याजवळ असल्याने जमीन पुळणयुक्त sandysoil जमीन आहे. त्यामुळे इमारतीच्या पायासाठी व आरसीसी कामाकरीता संकल्पन करून घेणे अत्यावश्यक आहे. त्याकरीता सदरची ठिकाणची भूस्तर चाचणी अचुक मे.अलाईड रिसर्च सेंटर, घणसोली (NMMC AND CIDCO Approved laboratory) यांच्यामार्फत घेण्यात आली असून त्यांचे निष्कर्ष अधीक्षक अभियंता, संकल्प चित्र मंडळ, नवी मुंबई यांना दिनांक २४/०४/२०१८ अन्वये बांधकाम विभागाकडून सादर करण्यात आले आहे.

नागपूर व कोकणासाठी स्वतंत्र मत्स्य विद्यापीठ तयार करण्याबाबत

(७४) * ४४२२६ अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रामदास आंबटकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी, नागपूर व उदगीर येथील मत्स्यविज्ञान महाविद्यालये एकत्र करून कोकणात स्वतंत्र मत्स्य व समुद्र विज्ञान विद्यापीठ व्हावे अशी मागणी कोकणवासिय अनेक वर्षांपासून शासनाकडे करित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन १९९८ मध्ये पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ नागपुरात अस्तित्वात आले त्यावेळी सागरी जीवशास्त्रीय संशोधन केंद्र व रत्नागिरीमधील मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय या विद्यापीठाला जोडण्याचा निर्णय झाला परंतु सदर निर्णयास विरोध केल्याने सन २००० मध्ये शासनाने नोटिफिकेशन काढून मत्स्य महाविद्यालय दापोलीच्या कृषी विद्यापीठास संलग्न ठेवण्याचा निर्णय झाला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रत्नागिरी जिल्ह्यातील दापोली कृषी विद्यापीठाला मत्स्य विज्ञान संबंधी पदवी प्रदान करण्याचा अधिकार नसल्याने गेल्या १८ वर्षांत पदवी, पदव्युत्तर आणि डॉक्टरेट मिळवलेल्या १ हजार विद्यार्थ्यांचे भवितव्य धोक्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय दापोलीच्या कृषी विद्यापीठाला संलग्न ठेवण्याचा निर्णय घेतला मात्र विद्यापीठ कायद्यात बदल करण्यात आले नाहीत, तसेच यासंदर्भात शासनाने नेमलेल्या डॉ.मुणगेकर समितीच्या अहवालानुसार कोणतीही कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नागपूर व कोकणासाठी स्वतंत्र मत्स्य विद्यापीठ तयार करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) रत्नागिरी येथे मत्स्य विज्ञान व सागरी विज्ञान विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत प्रस्ताव सन २०१२ पासून मागणी असून सदर प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(२) महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ व्दारे वरील पशुवैद्यक, दुग्धतंत्रज्ञान व मत्स्य विज्ञान हे अभ्यासक्रम कृषी विद्यापीठाकडून महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठाकडे वर्ग करण्यात आले. परंतु, दिनांक १७ नोव्हेंबर, २००० रोजी अधिसूचना प्रसिध्द करून रत्नागिरी जिल्ह्यातील शिरगांव येथील मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय व इतर संशोधन केंद्रे उक्त अधिनियमासोबतच्या अनुसूची १ मधून वगळून पूर्ववत ठेवण्यात आले आहेत.

(३), (४) व (५) दिनांक १७ नोव्हेंबर, २००० रोजी प्रसिध्द केलेल्या अधिसूचनेनुसार मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय, शिरगांव, जि.रत्नागिरी हे महाविद्यालय, महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, १९९८ सोबतच्या पहिल्या अनुसूची मधून वगळले असून सदर अधिनियम आस्तित्वात येण्यापूर्वीच्या स्थितीप्रमाणे डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठांतर्गत पूर्ववत ठेवण्यात आलेले आहे. त्यामुळे या कृषी विद्यापीठाकडून प्रदान करण्यात आलेल्या पदव्या अवैध होण्याचा व परिणामी विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होण्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही.

डॉ. मुणगेकर समितीने कोकणासाठी स्वतंत्र मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत सादर केलेला अहवाल शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात रस्त्यावरील अपघात रोखण्याकरीता
उपाययोजना करण्याबाबत**

(७५) * ४४०९९ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात रस्त्यावरील अपघातात सन २०१५-१७ या तीन वर्षात ३८,००० लोकांचा मृत्यू झाल्याचे तसेच यावर्षी रस्ते अपघातात ५० पेक्षा अधिक नागरीकांचा मृत्यू झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील विविध कराच्या माध्यमांतून अपघात रोखण्यासाठी रस्ते सुरक्षा निधी जमा केला जातो, गतवर्षी परिवहन विभागाकडे जमा झालेला रुपये ३४ कोटीचा निधी विनावापर पडून परत गेला असल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील पथकर (टोल) अभिकर्ते टोल वसुली करत असूनही खड्डे भरत नसल्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने शासनावर ताशेरे ओढले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने रस्ते अपघातास जबाबदार संबंधित दोषींवर कारवाई करून रस्ते सुरक्षेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) सन २०१५ ते २०१७ या कालावधीत रस्ते अपघातात मृत्यूमुखी पडलेल्यांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे.

वर्ष	अपघाती मृत्यू
२०१५	१३,२१२
२०१६	१२,८८३
२०१७	१२,२६४
२०१८ (सप्टेंबर, २०१८ अखेर)	९,६८३
एकूण	४८,०४२

(२) याबाबत वस्तुस्थिती अशी आहे की, रस्ता सुरक्षेसाठी नोंद झालेल्या वाहनांवर अधिभार लावण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर निधीतून करावयाच्या खर्चाबाबत मान्यता देण्यास्तव उच्चस्तरीय समितीची बैठक दिनांक २६/०२/२०१८ रोजी झाली असून त्यानुसार एकूण रुपये ४२.०० कोटीच्या खर्चास मंजूरी देण्यात आली आहे. सदर निधी व्यपगत न होणाऱ्या स्वरूपातील असल्याने तो निधी विनावापर पडून राहून परत जाण्याची बाब लागू होत नाही.

(३) रस्त्यावरील खड्डयांबाबत मा.मुंबई उच्च न्यायालयात जनहित याचिका क्र.७१/२०१३ दाखल असून त्यामध्ये न्यायालयाने दिनांक १२/०४/२०१८ रोजी सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि नगर परिषदा यांना कार्यवाही करण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. यामध्ये रस्त्यावरील खड्डयांची माहिती नोंदविण्यासाठी जनतेस सुविधा उपलब्ध करणे व रस्ते दुरुस्तीची समयबद्ध कार्यवाही स्थानिक स्वराज्य संस्था यांनी करणे हे प्रमुख मुद्दे आदेशात अंतर्भूत आहेत.

(४) रस्ता सुरक्षा संदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाच्या समितीने दिलेल्या निर्देशांचे पालन करण्यात येत आहे. रस्त्यावरील खड्डयांसंदर्भात मा.न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार राज्यातील महानगरपालिका व नगर परिषदा यांना निर्देश जारी करण्यात आले असून त्याची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. रस्ते अपघातातील दोषींवर पोलीस विभागातर्फे कायदेशीर कारवाई करण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई येथील सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत मंत्रालयातील
दालनाच्या नुतनीकरणाच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(७६) * ४४४३० श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३९००८ ला दिनांक १५ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई येथील सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत मंत्रालयातील दालनाच्या नुतनीकरणाच्या कामात रुपये ४६ लाखांचा गैरव्यवहार झाल्याचे गुण दक्षता विभागाचे अधीक्षक अभियंता यांच्या पथकाने केलेल्या चौकशीसमोर दिनांक २०/०९/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गैरव्यवहार करणाऱ्या संबंधित दोषी अधिकारी व कंत्राटदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) अधीक्षक अभियंता, दक्षता पथक मंडळ, मुंबई यांच्या चौकशी अहवालानुसार दालनाच्या नुतनीकरणाची बहुतांशी कामे केलेली असून ज्या कामांसाठी अतिप्रदान झालेले आहे, अशा अतिप्रदान झालेल्या रकमेची कंत्राटदार यांच्याकडून वसूली करण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोकणात विशेषतः दापोली (जि.रत्नागिरी) तालुक्यातील समुद्र
धूपप्रतिबंधक बंधान्याचे काम करण्याबाबत**

(७७) * ४४४०६ श्री.प्रसाद लाड, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकणातील विशेषतः रत्नागिरी जिल्ह्यातील आंजर्ला, केळशी, हर्णे, कर्दे, पाडले (ता.दापोली) येथील गावांमध्ये धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याकरीता आर्थिक तरतूद करण्यात येवूनही समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधारा बांधला नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ४७११, पूर नियंत्रण प्रकल्पावरील भांडवली खर्च-०२, समुद्र धूप प्रतिबंधक प्रकल्प बांधकामे करण्यासाठी सन २०१६-१७ व तदनंतर सन २०१७-१८ च्या अर्थसंकल्पात सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी व रायगड जिल्ह्यातील विविध कामासाठी रुपये २४ कोटी इतक्या रकमेची आर्थिक तरतूद करून सदरहू ४९ कामांपैकी एकाही समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधाऱ्याचे काम सुरु झालेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून समुद्र धूपप्रतिबंधक बंधाऱ्याचे काम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदरील ४९ कामांपैकी ४२ कामांच्या निविदा मागविण्यात आल्या असून सदर कामास महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी व्यवस्थापन प्राधिकरण (MCZMA) यांचेकडून किनारपट्टी क्षेत्र अधिनियम, २०११ नुसार CRZ clearance घेण्याची प्रक्रिया प्रगतीपथावर आहे. परवानगी प्राप्त झाल्यानंतर सदर कामे निधीच्या उपलब्धतेनुसार हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येतील. उर्वरित कामांपैकी १ काम रद्द करण्यात आले असून, १ कामास वन विभागाची मंजूरी अप्राप्त आहे व ५ कामांचे केंद्रीय जल व विद्युत संशोधन संस्था (CWPRS), पुणे यांचेकडून अहवाल अप्राप्त आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोला जिल्ह्यातील पिकांवर झालेल्या किडीचा प्रादुर्भाव
रोखण्याकरीता उपाययोजना करण्याबाबत**

(७८) * ४४१७८ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मोहनराव कदम, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्ह्यात उंटअळीच्या प्रादुर्भावामुळे शेतकऱ्यांच्या पिकांचे तसेच, सोयाबीनवर खोडमाशी व चक्रीभुंग्याने आक्रमण केल्याने शेतकऱ्यांच्या पिकांचे नुकसान झाल्याचे दिनांक २९ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शेतकऱ्यांच्या पिकांवरील किडीचा प्रादुर्भाव रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अकोला जिल्ह्यामध्ये खरीप २०१८ मध्ये सोयाबीन पीकावर जुलै महिन्यात उंटअळीचा ८ गावांमध्ये, चक्री भुंग्याचा ११ गावांमध्ये तर खोडमाशीचा १ गावांमध्ये प्रादुर्भाव दिसून आला.

(२) किडरोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प २०१८-१९ अंतर्गत कृषी विभागाच्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सर्वेक्षणानुसार आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडलेल्या गावात गावसभा, शास्त्रज्ञ भेटी, शेतकरी प्रशिक्षणाच्या माध्यमातून मार्गदर्शन करण्यात आले तसेच ५० टक्के अनुदानावर पीक संरक्षण औषधे वाटप करण्यात आले. तसेच एसएमएस, वृत्तपत्रे, भिंतीपत्रके, जम्बो झेरोक्सच्या माध्यमातून कीड व्यवस्थापनाबाबत जनजागृती करण्यात आली या उपाययोजनेद्वारे प्रादुर्भाव क्षेत्राचे नियंत्रण करण्यात आले.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत पात्र अत्यल्प उत्पन्न गटातील नागरिकांना घर खरेदी करण्यासाठी मुद्रांक शुल्क माफ करणेबाबत

(७९) * ४६२५८ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत पात्र अत्यल्प उत्पन्न गटातील नागरिकांना घर खरेदी करण्यासाठी मुद्रांक शुल्क माफ करणेबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त शासन निर्णयानुसार कार्यवाही होत नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे,
- (३) असल्यास, सदरहू शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला नसल्यास याबाबत शासनाने चौकशी करून सदरहू शासन निर्णय निर्गमित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) प्रधान मंत्री आवास योजना सर्वांसाठी घरे (नागरी) या केंद्रपुरस्कृत योजनेतर्गत मान्यता प्राप्त झालेल्या परंतु, म्हाडाने प्रमाणित केलेल्या प्रकल्पामध्ये स्थित असलेल्या मिळकतीमधील निवासी युनिट तथा घटकाचा आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक(ई.डब्ल्यु.एस) किंवा अल्प उत्पन्न गट (एल.आय.जी.) प्रवर्गातील खरेदीकर्ता आणि उक्त प्रकल्पाचा प्रकल्प सुचक तथा प्रवर्तक यांच्यातील व्यवहाराच्या पहिल्या संलेखास महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमाच्या अनुसूची-१ च्या अनुच्छेद २५ च्या खंड (ब) अन्वये आकारणी योग्य असलेले मुद्रांक शुल्क शासनाने दिनांक ३१ मार्च, २०१८ रोजीच्या अधिसूचित आदेशान्वये रुपये १०००/- (रुपये एक हजार फक्त) इतके निश्चित केले आहे. उक्त दिनांकापासून मुद्रांक शुल्क सवलतीचा लाभ देण्यात येत आहे. त्यामुळे, चौकशी किंवा कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोट (जि.अकोला) येथील बस आगाराची दुरुस्ती करण्याबाबत

(८०) * ४६१९४ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोट (जि.अकोला) येथील बस आगाराची दुरुवस्था झाली असून आगारात जलकुंभाची साफसफाई होत नसल्याने प्रवाशांना दूषित पाणी प्यावे लागत असून प्रवाश्यांकरीता प्राथमिक सुविधा नसल्याने सोयी सुविधेअभावी प्रवाश्यांची गैरसोय होत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर बसस्थानकाची दुरुस्ती करून सोयी सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) राज्य परिवहन महामंडळाच्या अकोट बसस्थानकाच्या नुतनीकरणाचे कार्यादेश देण्यात आले आहेत. तसेच, बसस्थानक व परिसराची स्वच्छता ब्रिस्क इंडिया कंपनीद्वारे नियमित करून घेण्यात येते व सदर कंपनीकडून पिण्याच्या पाण्याच्या टाकीची स्वच्छता दर १५ दिवसातून करून घेण्यात येते.

बसस्थानकावर आसन व्यवस्था, प्रतिकक्षालय, पिण्याचे पाणी, लाईट, पंखे, तिकिट आरक्षण, वाहनतळ इ.सुविधा उपलब्ध आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

जळगाव-औरंगाबाद रस्त्याच्या चौपदरीकरणाबाबत

(८१) * ४४८४४ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील जळगाव ते औरंगाबाद या रस्त्याचे चौपदरीकरणाचे काम सद्यःस्थितीत बंद अवस्थेत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त रस्त्याच्या चौपदरीकरणाचा प्रस्ताव शासनास पाठवून अद्याप उक्त प्रस्तावास मंजूरी मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जळगाव-औरंगाबाद चौपदीकरणाचे काम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

औरंगाबाद-जळगाव हा राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७५३ F चा भाग असून सदर रस्त्याच्या औरंगाबाद-सिल्लोड (कि.मी.०/००० ते कि.मी.६०/३६०) व फर्दापूर-जळगाव (कि.मी.९९/६६० ते कि.मी.१४७/३८०) या भागातील चौपदरीकरणास केंद्र शासनाकडून मंजूरी प्राप्त झाली असून सदर ठिकाणच्या चौपदरीकरणाचे काम सद्यःस्थितीत सुरु आहे. तसेच सिल्लोड-फर्दापूर (कि.मी. ६०/३६० ते कि.मी. ९९/६६०) या ठिकाणच्या चौपदरीकरणास केंद्र शासनाकडील मंजूरी प्राप्त करून घेणे बाकी आहे. तथापि, या ठिकाणच्या Two Lane with paved shoulder चे काम सद्यःस्थितीत प्रगतीत आहे.

(३) जळगाव-औरंगाबाद चौपदीकरणाचे काम करण्याबाबत उपरोक्त नमूद करण्यात आलेली कार्यवाही लक्षात घेता चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यात लाल्या रोग प्रादुर्भावामुळे बाधित
कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

(८२) * ४५७०७ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात परतीच्या पावसामुळे कापूस पिकांवर लाल्या रोगाचा प्रादुर्भाव होऊन ४ लाख ५० हजार हेक्टरवर कापूस पिकांचे नुकसान झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बाधित कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या पिकांचे पंचनामे करून मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान यवतमाळ जिल्ह्यात परतीच्या पावसामुळे लाल्या रोगाचा प्रादुर्भाव होऊन कापूस पिकांचे नुकसान झाल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्ह्यात खोडकिड्याच्या प्रादुर्भावामुळे बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत

(८३) * ४५६५४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे :
सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील भातपिकांवर अवेळी पावसामुळे खोडकिड्यांचा प्रादुर्भाव झाल्याने लाखो क्विंटल भातपिकाचे नुकसान झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, खोडकिड्यांवर नियंत्रण करणारी औषधे बनावट असून त्याचा खोडकिड नियंत्रणासाठी फायदा होत नसल्याचेही निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, खोडकिड्यांमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना प्रतिक्विंटल रुपये ४ हजार नुकसान भरपाई द्यावी अशी मागणी शेतकऱ्यांनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून खोडकिड प्रादुर्भाव रोखण्याबाबत उपाययोजना करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.
(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वेंगुर्ला (जि.सिंधुदुर्ग) बंदरात मिनी पर्ससीन नेटद्वारे
मासेमारी रोखण्याबाबत**

(८४) * ४५६६१ श्री.रमेश पाटील : सन्माननीय मत्स्यविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वेंगुर्ले (जि.सिंधुदुर्ग) बंदरात मच्छिमार बेकायदेशीररित्या मिनी पर्ससीन होड्यांद्वारे मोठ्या प्रमाणावर मासेमारी करित असल्याने याबाबत मत्स्य विभागाकडे तक्रारी करून कोणतीही कारवाई न केल्याने बेकायदेशीर पर्ससीन मच्छिमारांची मुजोरी वाढत असून पारंपारिक मच्छिमारांचे व्यवसाय धोक्यात आले असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बेकायदेशीर मिनी पर्ससीन नेटद्वारे मासेमारी करणाऱ्या मच्छिमारांवर तसेच, त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) व (२) वेंगुर्ला तालुका पारंपारीक मच्छिमार संघटना वेंगुर्ला यांनी वेंगुर्ला तालुक्यातील पर्ससीन मासेमारीबाबत सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, सिंधुदुर्ग कार्यालयात दिनांक २१/०८/२०१८ रोजी लेखी निवेदन दिले आहे. त्या निवेदनाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र सागरी मासेमारी नियमन

अधिनियम १९८१ च्या कायद्यातील तरतुदीनुसार वेंगुर्ला नवाबाग येथील ०४ मिनी पर्ससीन नौकांवर व निवती बंदरातील ०२ बेकायदेशीर मिनी पर्ससीन नौकांवर अभिनिर्णय अधिकारी तथा तालुका दंडाधिकारी, वेंगुर्ले यांचेकडे दंडात्मक कारवाईसाठी प्रतिवेदन दाखल केले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे देवडे (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील
पुलाचे बांधकाम करण्याबाबत**

(८५) * ४६३९३ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाबाई २० अंतर्गत झालेल्या मौजे देवडे (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील सोमलिंग मंदिर काजळी नदीवरील अवजड वाहतूकीच्या पूलाचे अंदाजपत्रकात नमूद काम अद्याप शिल्लक ठेवण्यात आले असून अंदाजपत्रक कामाव्यतिरिक्त अन्य काम करून त्या जादा कामाचे देयक कंत्राटदाराला देण्यात आल्याप्रकरणी मा.सार्वजनिक बांधकाम राज्यमंत्री यांनी प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांना या प्रकरणी चौकशी करून हे काम अंदाजपत्रकांप्रमाणे पूर्ण करण्याची कार्यवाही करण्याचे आदेश दिनांक १३ जून, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अंदाजपत्रकातील नमूद असलेले काम अप्रोच रोड व वेलिंग कोट चे काम करण्यात आले नाही, तसेच नदीतील दगडगोटा, रेती वापरूनही नदीचा प्रवाह सुरळीत केला नसल्यामुळे नदी पूलाच्या दोन्ही टोकाकडून वाहत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू पूलाचे अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम न करणाऱ्या कंत्राटदारावर दंड आकारून कारवाई करून पुलाचे काम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच नदीचा प्रवाह सुरळीत करण्याबाबत कंत्राटदारांकडून कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) प्रश्नांकित पूलाचे काम तात्काळ पूर्ण करण्याबाबतचे निदेश मा.राज्यमंत्री (सा.बां.) यांनी दिले आहेत हे खरे आहे.

सद्यःस्थितीत पूलावरील डांबरी वेअरींग कोर्स वगळता पूलाचे काम पूर्ण आहे. संकल्पचित्र मंडळ (पूल), मुंबई यांच्या सुचनेनुसार मूळ अंदाजपत्रकात असलेल्या रिटर्नवॉल ऐवजी बॉक्स रिटर्नचे काम करण्यात आले आहे.

(२) निविदेप्रमाणे पूल व अॅप्रोच रोडचे काम पूर्ण करण्यात आले असून पावसाळ्यामुळे डांबरीवेअरींग कोर्सचे काम करावयाचे राहिले होते ते आता करण्याबाबत ठेकेदारास पत्र देण्यात आले असून, सदर काम लवकरच पूर्ण करून घेण्यात येईल.

वाहणाऱ्या नदीच्या नाल्याचे दोन प्रवाह पुलाच्या वरील बाजुस (Upstream) वाहत येऊन पुलाजवळ एकत्र येतात. पुलाच्या वरील (Upstream) व खालील (Downstream) बाजुस नदीतील गाळ याआधी काढण्यात आलेला असून नदीचे पात्र तसेच प्रवाह सुरळीत करण्यात आला आहे.

(३) व (४) प्रश्नांकित कामाची चौकशी दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ, नवी मुंबई यांच्याकडे प्रगतीत आहे.

**राज्यातील विद्यार्थी, ज्येष्ठ नागरिक, अंध-अपंग नागरिक,
अधिस्वीकृतीधारक पत्रकार यांना मोफत प्रवास पास देण्याबाबत**

(८६) * ४६१३६ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रामदास आंबटकर, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ग्रामीण भागातील १२ वी पर्यंत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसने मोफत प्रवास पास देण्याचा निर्णय राज्यमंत्री मंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आल्याचे तसेच ज्येष्ठ नागरिक, अंध-अपंग नागरिक, अधिस्वीकृतीधारक पत्रकार यांना वातानुकूलित शिवशाही बसमध्ये प्रवास सवलत देण्यात येणार असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शहरी भागातील १२ वी पर्यंत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सदर योजना लागू करणार आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर सवलती पोटी शासनाला वर्षाला रुपये १८०० कोटींचा अतिरिक्त भार पडणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) अंशतः खरे आहे.

ग्रामीण भागातील इयत्ता ५ वी ते १२ वी पर्यंत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अहिल्याबाई होळकर योजनेतर्गत राज्य परिवहन बसने मोफत प्रवास पास सवलत देण्यात आली आहे. तसेच, ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना मासिक पासामध्ये विद्यापीठ स्तरापर्यंत ६६.३७ टक्के सवलत देण्यात येते.

६५ वर्षावरील ज्येष्ठ नागरिकांना शिवशाही आसनी बसमध्ये ४५ टक्के व शिवशाही शयनयान बसमध्ये ३० टक्के प्रवास सवलत अनुज्ञेय आहे. तसेच, अधिस्वीकृतीधारक पत्रकार यांना शिवशाही बसमध्ये १०० टक्के प्रवास सवलत अनुज्ञेय करण्यात आली आहे.

(२) नाही.

(३) नाही.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसेसमधून देण्यात येणाऱ्या सदर सवलतीचा शासनावर एकूण अंदाजित आर्थिक भार रुपये १३६३.४५ कोटी इतका होईल.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.